

Kulturstöd i Huddinge

*– översyn och vidareutveckling av stödformer
för kulturområdet i Huddinges kommun*

En rapport av Eric Sjöström

Innehåll

Inledning och bakgrund	3
Kulturpolitikens utformning – en översikt	4
Staten	4
Regionerna	4
Kommunerna	5
Kulturlivets struktur i Huddinge kommun	7
Föreningsbidragen inom kulturområdet i Huddinge	9
Sökbara bidrag inom kulturområdet	10
En analys av föreningsstödet	11
Översyn av de olika delarna inom föreningsstödet	12
Stöd till samlingslokaler	13
Huddinges samverkansavtal på kulturområdet	15
En analys av samverkansavtalen	17
Olika typer av avtal	18
Rekommendationer gällande nuvarande avtal	18
Fleråriga avtal	19
Stöd till professionella kulturverksamheter	21
Förslag på principer och möjliga stödformer	24
Kultur som tillväxtmotor	26
Huddinges kulturplan	26
De regionala stadskärnorna	27
Ny rapport från Region Stockholm	28
Rekommendationer och förslag	29
Utveckla befintliga kulturstöd och samverkansavtal	29
Stödja fler professionella kulturaktörer	31
Kultur som drivande utvecklingsfaktor	32
Slutreflektion	33
Kultursatsning är en möjlighet	33
Bilagor:	34
Sökbara bidrag inom kulturområdet – utförlig redogörelse	34
Olika typer av avtalsformer	38

Inledning och bakgrund

Denna rapport har tagits fram på uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen i Huddinge kommun och genomförs av Erda konsult AB via Eric Sjöström. Syftet är att analysera kommunens nuvarande bidragssystem inom kulturområdet, identifiera behov hos det professionella kulturlivet samt föreslå nya stödformer och principer vid stödgivning.

Uppdraget ligger i linje med kommunens kulturplan för 2025–2028 och initieras som en del av Huddinges satsning på moderna, attraktiva och hållbara stadskärnor i en snabbt växande storstadsregion.

Uppdragsgivare i Huddinge kommun har varit Anja Dahlstedt, kultur- och fritidsdirektör, och Tove Sandahl Fransson, chef kultur.

Uppdrag

Huddinge är en viktig aktör i Stockholmsregionens utveckling mot en flerkärnig region där stadskärnornas funktioner – boende, arbete, service, handel och kultur – stärks.

Idag saknas särskilda kommunala stödformer för professionella kulturaktörer, vilket försvårar etableringen av ett konstnärligt och publikt kvalitativt kulturliv. Omvärldsbevakning visar att många andra kommuner, såväl i Storstockholmsområdet som nationellt, framgångsrikt gett plats åt professionella kulturskapare genom olika bidragsformer.

Mot denna bakgrund har rapporten som uppdrag att göra en systematisk översyn av Huddinges nuvarande stöd och rekommendera åtgärder för att bättre främja ett dynamiskt, professionellt och varierat kulturliv i kommunen.

Metod

Arbetet har bedrivits i fem tydliga faser under hösten 2025: inledande analys och planering, nulägesanalys av stödsystemet i Huddinge,

omvärldsbevakning av goda exempel från andra kommuner, framtagande av förslag samt slutleverans och presentation.

Metoden kombinerar dokumentstudier, intervjuer med referenskommuner, samt strategisk analys i nära dialog med uppdragsgivaren för att säkerställa relevans och förankring.

Intervjuer har gjorts med ansvariga kommunala tjänstepersoner i ett antal kommuner:

- *Borås*: Ida Burén, chef, kulturförvaltningen;
- *Eskilstuna*: Staffan Jonsson, kulturchef, och Therese Jonasson, kulturstrateg;
- *Järfälla*: Pernilla Järverot, kultur- och fritidsdirektör; och
- *Malmö*: Per-Ola Ormes, enhetschef, lokal och säkerhet.

Utgångspunkten har varit att skapa underlag som är praktiskt tillämpbart och bygger på transparens, jämförbarhet och brukarnytta.

Rapportens innehåll

Rapporten inleds med en översikt över svensk kulturpolitikens ansvarsfördelning och hur bland annat kommuner arbetar aktivt med kultur som utvecklingsfaktor. Därefter analyseras Huddinges befintliga föreningsbidrag och samverkansavtal.

Vidare presenteras en genomgång av olika stödformer för professionella kulturaktörer, inspirerade av lösningar från andra kommuner, samt möjligheter att utveckla kultur som tillväxtmotor i Huddinges stadskärnor.

Rapporten avslutas med rekommendationer för vidareutveckling av stödformer, samverkansavtal och långsiktiga satsningar på professionellt och inkluderande kulturliv.

Kulturpolitikens utformning – en översikt

Sveriges kulturpolitik bygger på en tydlig ansvarsfördelning mellan stat, region och kommun, där nivåerna har avgränsade men samtidigt sammanlänkade roller för att förverkliga de nationella kulturpolitiska målen. Det så kallade ”offentliga kultursystemet” vilar på lokalt självstyre och nationella principer som demokrati, tillgänglighet och delaktighet.

Samspelet mellan statens riktning och normer, regionernas samordnande och långsiktiga arbete samt kommunernas konkreta genomförande gör det möjligt med profilering, innovation och medskapande i hela landet.

I storstadsnära kommuner spelar kulturen därmed en nyckelroll för framtidens stads- och samhällsutveckling genom att skapa attraktiva, inkluderande och innovativa miljöer.

Staten

Staten sätter de övergripande kulturpolitiska målen (bland annat kulturens frihet, tillgänglighet, mångfald och barn/ungas rätt till kultur) och har ett samordnande, långsiktigt investeringsansvar för landets kulturpolitik. Staten tillför huvuddelen av finansieringen till nationella kulturinstitutioner och vissa särskilda satsningar, som Skapande Skola, stöd till fria grupper, kulturarv och kulturtidskrifter.

Genom Kultursamverkansmodellen¹ distribueras statliga medel till regionerna (alla län utom Stockholm) som i sin tur fördelar pengarna vidare enligt fleråriga kulturplaner som fastställs efter bred dialog med kommuner och det professionella kulturlivet.

Regionerna

Regionerna är huvudmän och ofta uppdragsgivare för regionala kulturinstitutioner som läns museer, teater- och musikscener, samt ansvarar för

utvecklingsarbete inom konstområden, folkbildning och kulturarv. De har ett strategiskt ansvar för att planera, samordna och kvalitetssäkra den regionala kulturen och är nyckelaktör i dialogen med stat och kommun. Regionernas kulturplaner tas fram tillsammans med kommunerna och samråds med civilsamhället. Fleråriga kulturplaner styr fördelning av statliga och regionala stöd. I många fall fördelar regionerna över hälften av totala bidragen inom modellen.

Till skillnad från övriga regioner får Stockholms län alltså inte samlat regionalt utvecklingsbidrag via Kulturrådet utan ansöker till särskilda statliga bidrag för regional kulturverksamhet. Institutioner och aktörer måste söka stöd utanför modellen.

Region Stockholm arbetar med kulturfrågor genom en omfattande regional kulturstrategi², där fokus ligger på att skapa goda livsmiljöer, främja delaktighet, bildning och demokrati, samt att använda kultur som en drivkraft för regional utveckling. Strategin är ett komplement till den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050 och pekar ut kulturens roll som en central faktor för Stockholmsregionens attraktivitet och hållbarhet.

Regionen stöttar kulturlivet med ekonomiskt stöd till aktörer inom bland annat scenkonst, bildkonst, litteratur, föreningsliv och folkbildning.

Teater Sláva och Huddinge Jazzförening är två aktörer i Huddinge som under 2025 får ekonomiskt stöd från regionen.

Regionens kulturförvaltning arbetar för att göra ett mångsidigt kulturliv tillgängligt för både invånare och besökare, hanterar den offentliga konsten och projektleder större konstprojekt, exempelvis inom vårdmiljöer och kollektivtrafik. Särskilt hög prioritet ges till insatser för barn och unga – med riktade stöd och subventioner till deras deltagande i kulturverksamhet.

¹ <https://www.kulturradet.se/i-fokus/kultursamverkansmodellen/kultursamverkansmodellen/>

² <https://www.regionstockholm.se/kultur/strategi-kunskap-och-samverkan/strategier/kulturstrategi-for-stockholmsregionen/>

En viktig del av arbetet är att underlätta samverkan mellan regionala, lokala och nationella aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor. Strategiska inspirera och stödja kommunernas långsiktiga kulturplaner, verka för samsyn och gemensam kulturutveckling samt bidra till möten, bildning och tillväxt i hela länet. Region Stockholm genomför även utvecklingsbidrag och särskilda satsningar för att stimulera nya samarbeten och utvecklingsprojekt i länet.

Fyra långsiktiga målområden styr kulturarbetet regionalt i Stockholm

- Kulturupplevelser, möten och bildning för en god och tillgänglig livsmiljö
- Kulturens bidrag till demokrati, öppenhet och inkludering
- Kulturdriven tillväxt och stöd till kreativa företag
- Kultur och kulturmiljö som bidrar till hållbar och resilient utveckling.

Arbetet är strategiskt och inkluderar kunskapsutveckling, stöd till nya projekt, digitalisering, kultur och hälsa, samt utveckling av konstnärliga miljöer och arenor. Region Stockholm samordnar även digital kartläggning över kultur- och fritidslokaler och främjar kulturhistorisk förståelse inom planering och utveckling.

Kommunerna

Kommunerna är kärnan i svensk kulturpolitik, både ekonomiskt och organisatoriskt. De har ansvar för det lokala kulturlivet och för grundläggande infrastruktur. Bibliotek är den enda lagstadgade kommunala skyldigheten inom kulturområdet³.

Varje kommun måste ha folkbibliotek med avgiftsfri service som är tillgängliga för alla invånare, stödjer läsning och information och bidrar till demokratisk utveckling. Biblioteket ska ge särskilt stöd till prioriterade grupper och ingå i kommunens biblioteksplan.

Förutom bibliotek så brukar följande ingå:

- Musik- och kulturskola
- Ägande och drift av kulturhus, museer, scener och ateljéer
- Kulturstöd till det fria kulturlivet och föreningslivet (inkl. folkbildningsstöd)
- Kulturmiljöfrågor och kulturarv
- Barn och ungas fritidsverksamhet och mötesplatser

Kommunerna finansierar i genomsnitt 40–50 procent av samhällets totala kulturutgifter⁴.

I praktiken är det på kommunal nivå som frågor om tillgänglighet, lokal profil, inkludering och bredduppdrag avgörs – och där kulturen får sin konkreta betydelse i människors vardag.

Kranskommuners kulturverksamhet

I storstädernas kranskommuner, som Huddinge, Nacka och Södertälje i Stockholm, har kulturpolitiken de senaste decennierna blivit mer strategisk och inriktad på både profilering, bredd och social hållbarhet.

Kranskommunernas kulturarbete präglas av:

- Både snabb befolkningstillväxt och stor mångfald, vilket ställer krav på breda och inkluderande kulturinsatser kring integration, ungas kultur, mångkultur och tillgänglighet.
- Specifika satsningar på att stärka kulturens roll i stadsutveckling: nya kulturhus, satsning på offentliga mötesplatser, evenemang som stärker platsidentiteten och attraherar både invånare och företag.
- Samarbete med både storstadscentrum, region och civilsamhällesaktörer kring kulturpolitik och investeringar i infrastruktur.
- Många kranskommuner subventionerar kulturhus, ateljéer och kulturfestivaler för att stärka attraktiviteten och bidra till social hållbarhet och lokal tillväxt.

³ Bibliotekslagen, 2013:801/

⁴ <https://kulturanalys.se/digital-publikation/kulturomradets-finansiering/>

Satsningar runt om i regionen

Kommunala satsningar av Stockholmsregionens kranskommuner arbetar aktivt med att integrera kultur som en del av stadsutvecklingen – både för att stärka platsidentitet och skapa attraktiva, levande stadsmiljöer. Här följer några konkreta exempel:

- Nacka – kultur som stadsbyggnadselement

Nacka har gjort kultur till en bärande del av stadsomvandlingen i Centrala Nacka. Projekt som Naturbana Nacka och konstfestivalen Wallstreet visar hur offentlig konst, kulturmiljö och urbana mötesplatser används för att binda samman bostadsutbyggnad, natur och stadsliv. Kommunen prioriterar kultur i den fysiska planeringen och arbetar med gestaltning, tillfälliga kulturarenor och samverkan med konstnärer i stadsbygget.

- Botkyrka – kreativ stadsförnyelse i Alby

I Botkyrka har Subtopia blivit ett nationellt föredöme för hur kultur kan driva stadsutveckling. Genom att omvandla ett industriområde till ett levande kultur- och företagskluster med Cirkus Cirkör som kärna har kommunen skapat arbetsplatser, utbildning och mötesplatser som attraherar både unga, kreatörer och företag inom kulturella och kreativa näringar. Subtopia fungerar idag som en motor för identitet, innovation och social hållbarhet.

- Södertälje – kultur, handel och stadsliv hand i hand

Södertälje har i flera år integrerat kultur i stadsutveckling, vilket resulterade i att staden utsågs till Årets stadskärna 2024. Genom att kombinera kulturfestivaler, gestaltning av offentliga miljöer och satsningar på mötesplatser vid Maren och Slussholmen stärker kommunen stadsliv och attraktivitet för både boende och besökare.

- Täby – kulturmiljö och identitet i regional stadskärna

Täby arbetar med kulturmiljön som resurs i utvecklingen av sin nya stadskärna. I projekt som Täby centrum–Ärninge har kulturarv, konstnärlig gestaltning och arkitekturstrategier en central roll i den fysiska planeringen. Kommunens program Staden på landet 2050 betonar kultur som en del av platsens identitet och en katalysator för socialt hållbar utveckling.

- Haninge – kulturhus och konst i stadsförnyelsen

Haninge har antagit en kulturstrategi 2025–2031 där konstnärlig gestaltning och civilsamhällets engagemang ses som drivkrafter för livligare stadskärnor. Kommunen planerar att utveckla området kring Poseidons torg och Kulturhuset i Handen till ett kulturellt nav med aktiviteter dag och kvällstid, i samspel med handel, företag och bostäder.

Kulturlivets struktur i Huddinge kommun

Huddinge kommun kännetecknas av ett kulturliv där kommunala, ideella, privata och statliga aktörer tillsammans bidrar till att utveckla kulturens roll i samhället. Kommunens mål är att skapa förutsättningar för ett brett och tillgängligt kulturutbud där invånarna har möjlighet att både ta del av och själva utöva kultur. Den kulturella infrastrukturen består av institutioner, föreningar, nätverk och fria kulturutövare som verkar i samspel med kommunen och regionala aktörer.

Kommunala aktörer

De kommunala kulturverksamheterna utgör i mångt och mycket själva grunden för kulturlivet i Huddinge. Kulturskolan erbjuder undervisning inom musik, dans, teater, media och bild och har cirka 2 500 elever i åldrarna 5–22 år. Under år 2024 uppgick antalet deltagartillfällen inom öppen verksamhet till 3 473, vilket är en ökning med över 2 000 sedan 2021⁵.

Fullersta gård fungerar som kommunens konstcentrum och erbjuder både utställningar, konstpedagogisk verkstad, program och sommaraktiviteter. Biblioteken i Huddinge har en växande roll som kulturella mötesplatser, med över 23 aktivitetstillfällen per 1 000 invånare inom barn- och ungdomsverksamheten. Kulturverksamheten ansvarar även för offentliga professionella kulturarrangemang i kommunens alla delar samt kulturutbudet gentemot förskola och grundskola, med syfte att erbjuda alla barn och unga i kommunen kulturupplevelser och eget skapande under skoltid.

Kommunen har också en viktig roll som samordnare och möjliggörare. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att tillhandahålla stöd till kulturaktörer, förvalta konst i offentlig miljö och främja samverkan mellan lokala och regionala aktörer. I Flemingsberg verkar kommunen dessutom tillsammans med fastighetsägaren Fabegge för att skapa en regional kulturkärna, där konst,

forskning och utbildning samlas i ett större stadsutvecklingsperspektiv.

Till just Flemingsberg flyttar också kommunens kulturhus Kultopia, en öppen konst- och musikverksamhet för alla i Huddinge kommun mellan 13 och 19 år där man avgiftsfritt kan ägna sig åt låtskrivning, ljud/ljus-teknik, konstverksamhet, sång och mycket annat. Unga upp till 25 år kan också hyra replokal hos oss eller boka danssal eller någon av våra musikstudios.

Ideella aktörer

Det ideella föreningslivet har en stark ställning i Huddinges kulturliv. Huddinge kulturhusförening är en central aktör som samlar ett tjugotal föreningar och erbjuder en arena för scenkonst, musik och utställningar. Bland de mest framträdande ideella aktörerna återfinns Huddinge Riksteaterförening, som arrangerar scenkonstföreställningar i samverkan med Riksteatern; Huddinge Jazzförening, som anordnar konserter och stärker jazzens lokala närvaro; samt Teater Sláva, en fri professionell teatergrupp som kombinerar musik, rörelse och samhällsengagemang.

Därtill verkar Kulturföreningen Lyktan, Litografiska Museet, Huddinge Konsträrsklubb och Huddinge Hembygdsförening, vilka tillsammans bidrar till att bevara och utveckla den lokala kulturhistorien, konstscenen och folkbildningen. Det ideella engagemanget spelar en avgörande roll för att sprida kultur till samtliga kommunalder.

Statliga och andra aktörer

Huddinges kulturliv stärks också genom samarbeten med statliga och andra institutioner. Kungliga Operan och Dramaten har produktionsverkstäder i Flemingsberg, där de i samarbete med Fabegge och Huddinge kommun genomför program för skolbarn och unga.

⁵ <https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/gemensamma/verksamhetsberattelser/verksamhetsberattelse-2024/kfn-verksamhetsberattelse-2024.pdf>

I Flemingsberg finns också den statliga högskolan Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI) i lokaler anpassade för undervisning, musik, dans och konstnärligt skapande. Tillsammans med övriga lärosäten, Södertörns högskola, KTH, KI och Röda Korsets högskola samt konstskolan Idun Lovén, samlar campuset i Flemingsberg drygt 18.000 studenter.

Aktörer i Huddinge får dessutom årligen statligt kulturstöd via Kulturrådet, som 2024 uppgick till 3 miljoner kronor⁶. Av dessa erhöll Huddinge kommun 2 miljoner kronor för tre beviljade ansökningar: Utvecklingsbidrag respektive kapacitetshöjande insatser i kulturskolan (975 000 respektive 180 000 kronor) och stöd till Skapande skola (850 000 kronor). Bland andra mottagare i Huddinge fanns É Romani Glinda, som fick 400 000 kronor för en ansökan, Elin Forkelid Music 125 000 kronor och Immonen Konst & Text 50 000 kronor.

Privata aktörer och näringslivssamverkan

Utöver de offentliga och ideella insatserna bidrar flera privata kulturaktörer till det lokala kulturlivet. Även restauranger och mötesplatser som Folkes Bistro i Huddinge centrum erbjuder scener för musik, konst och samtal och spelar en viktig roll som oberoende kulturarenor. Genom kulturpartnerskap uppmuntrar kommunen privata aktörer att delta i kulturprogram och bidra till ett brett kulturutbud inom exempelvis musik, teater och publik konst.

Bland privata aktörer kan inte minst Fabege nämnas, som är det fastighetsbolag som äger och utvecklar den största delen av det som ska bli den regionala stadskärnan i Flemingsberg. De utvecklar Regulatorområdet i den norra delen av Flemingsbergsdalen till ett kulturellt och kreativt kluster med utgångspunkt i Operan och Dramatens verkstäder. Tillsammans med Huddinge kommun genomförs årligen festivalen Flemingsbergs Block Party i området.

Samverkan i Huddinge⁷ är en ideell förening och paraplyorganisation som samlar fastighetsägare, Huddinge kommun och andra samhällsaktörer för att utveckla trygghet, trivsel och attraktivitet i flera av kommunens kommundelar – främst Flemingsberg, Skogås och Vårby. Initiativet startade 2018 som ett partnerskap mellan kommunen och större fastighetsbolag (bland andra Huge Bostäder, Huddinge Samhällsfastigheter, Balder, Magnolia Bostäder och Hembla) för att minska otrygghet, stärka social hållbarhet och bidra till lokalsamhällets positiva utveckling. Kultur ingår inte idag som en särskild fokusinsats, men Samverkan i Huddinge ska ses som en viktig förutsättning för stärkt samverkan mellan kommun och näringsliv.

⁶ Siffrorna är avrundade

⁷ <https://www.huddinge.se/samverkan>

Föreningsbidragen inom kulturområdet i Huddinge

Kultur- och fritidsnämnden fördelar föreningsbidrag till bidragsberättigade föreningar i Huddinge kommun. Kommunfullmäktige beslutar om riktlinjer för bidragsgivning i Huddinge kommun medan Kultur- och fritidsnämnden beslutar om regler för bidragsgivning inom sitt verksamhetsområde. Nedanstående är ett utdrag ur regeldokumentet⁸.

Syfte

Huddinge kommuns syfte med bidragsgivningen är att främja och bidra till en stimulerande och varierad fritid för kommunens invånare. Närhet till aktiviteter och ett brett utbud som passar många främjar möjligheterna till fler aktiva och engagerade medborgare. Detta kan i sin tur leda till ökad delaktighet i samhället.

Bestämmelser för bidrag

För att vara bidragsberättigad ska organisationen:

- ha lokal anknytning och bedriva verksamhet som huvudsakligen gynnar kommunens invånare,
- vara demokratiskt uppbyggd med av medlemmarna vald styrelse och antagna stadgar, samt bedriva verksamhet enligt demokratis principer,
- vara öppen för alla kommunens medborgare, om inte sakliga och godtagbara undantag finns,
- verka för lika rättigheter och möjligheter till delaktighet och deltagande, oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder,
- följa barnkonventionen i all verksamhet som riktar sig till barn och unga,
- ha minst 15 betalande medlemmar,
- vara registrerad i Huddinge kommuns föreningsregister.

Föreningar med barn- och ungdomsverksamhet ska:

- arbeta aktivt mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel,
- inhämta belastningsregisterutdrag för ledare eller andra vuxna som möter barn och unga, enligt Riksidrottsförbundets instruktioner.

Kriterier för ansökan om bidrag

Ansökan om bidrag från kultur- och fritidsnämnden bedöms utifrån följande generella kriterier:

- Om föreningen uppfyller de allmänna bestämmelserna,
- Om ansökans innehåll överensstämmer med syftet för det aktuella bidraget,
- Om föreningen redovisat tidigare erhållna bidrag.

Utöver ovanstående bedöms ansökningar utifrån specifika kriterier som gäller för respektive bidrag.

Bidrag beviljas inte till:

- organisationer med skulder hos Kronofogdemyndigheten,
- ekonomiska, fackliga eller övriga organisationer vars huvudsyfte är att tillvarata medlemmarnas yrkesmässiga eller ekonomiska intressen,
- verksamheter som arrangeras av, för, eller är anslutna till bolag eller på uppdrag av bolag, eller religiös eller partipolitiskt anknuten verksamhet. Exempel på religiös verksamhet är mässor, gudstjänster, ceremonier och teologisk läsning. Exempel på partipolitisk aktivitet är opinionsbildning och utdelning av material till förmån för ett politiskt parti.

Bidrag kan inte beviljas om organisationen eller dess företrädare i verksamheten:

- utövar våld, tvång eller hot, eller på annat otillbörligt sätt kränker individens grundläggande fri- och rättigheter,

⁸ <https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/gemensamma/styrdokument-overgripande/riktlinjer/bidragsgivning-i-huddinge-kommun---riktlinjer/riktlinjer-for-bidragsgivning-i-huddinge-kommun.pdf>

- diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om människors lika värde,
- rättfärdigar, främjar eller uppmanar till ovan nämnda ageranden,
- motarbetar det demokratiska styrelseskicket,
- uppmuntrar bruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel.

Ansökan och återrapportering

Ansökan om bidrag görs via kommunens e-tjänst på huddinge.se, där även återrapporteringen ska ske. Föreningar som erhåller bidrag ska redovisa hur bidraget har utnyttjats. Kultur- och fritidsnämnden och allmänheten ska ha insyn och möjlighet att följa upp bidragsgivningen. Återrapportering sker enligt de instruktioner som anges för respektive bidrag. Om återrapporteringen inte kompletteras enligt begäran kan bidraget komma att återkrävas eller andra påföljder utdömas. Detsamma gäller om bidraget har använts på annat sätt eller under annan period än vad det beviljats för.

Sökbara bidrag inom kulturområdet

Nedanstående föreningsbidrag är sökbara för föreningar inom kommunen och är aktuella inom kulturområdet. Bidragen är inriktade på barn- och ungdomsverksamhet, publika arrangemang, verksamhetsbidrag för kulturföreningar och lokalkostnader.

För utförlig beskrivning av hur stöden är utformade och vilka mottagarna är, se bilaga⁹. Utvecklings- och Lov-bidraget är relativt nya, de infördes hösten 2022. För fullständiga bestämmelser hänvisas till det detaljerade styrdokumentet¹⁰.

Utbetalt stöd inom kulturområdet 2024¹¹:

• Utvecklingsbidrag	60 000
• Lovbidrag	60 000
• Aktivitetsbidrag	125 000
• Arrangemangsbidrag	700 000
• Bidrag till fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning	10 000
• Verksamhetsbidrag till kulturföreningar	615 000
• Bidrag till lokaler för öppen kulturverksamhet	170 000
Summa:	1 740 000

Bidrag till barn- och ungdomsverksamhet

Utvecklingsbidraget kan sökas av idrotts-, kultur- och fritidsföreningar för att starta nya verksamheter eller utveckla befintliga initiativ för barn och unga. Bidraget kan användas för att öka deltagandet från underrepresenterade grupper, anställa ledare, köpa särskild utrustning eller genomföra fortbildning. Särskilt prioriteras verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättningar, flickor 12–20 år, samt ledarutbildningar.

Lovbidrag riktas till föreningar som arrangerar avgiftsfria aktiviteter för barn och unga under loven. Syftet är att sänka tröskeln till föreningslivet och skapa nya prova-på-möjligheter utan krav på medlemskap eller förkunskaper. Verksamhet för kulturaktiviteter och satsningar i områden med få föreningsaktiviteter prioriteras.

Aktivitetsbidrag utgår automatiskt till föreningar för varje medlem (7–20 år, och för personer med funktionsnedsättning: 7 år utan övre åldersgräns) som regelbundet deltar i en sammankomst.

Bidrag till publika arrangemang

Arrangemangsbidrag kan sökas för offentliga, ideella tillställningar för att erbjuda ett brett kultur-, idrotts- och fritidsutbud och skapa tillväxt av nya arrangemang, särskilt i områden med få aktiviteter.

⁹ Sid 34

¹⁰ <https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/gemensamma/styrdokument-overgripande/regler/bidragsgivning-inom-huddinge-kommun/regler-bidragsgivning-inom-kultur-och-fritidsnamndens-verksamhetsomrade.pdf>

¹¹ Siffrorna är avrundade

Bidrag till fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning

Föreningar kan söka särskilt bidrag för att möjliggöra inkluderande fritidsaktiviteter, exempelvis genom extra ledare eller material. Stödet riktas till verksamheter för personer med intellektuella och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidraget till kulturföreningar främjar ett mångsidigt kulturutbud och god geografisk spridning i kommunen. Stödet ersätter bland annat löpande kostnader och särskild utrustning. Särskilt prioriterat är verksamhet som riktar sig till barn och unga utan erfarenhet av kulturutövande, i områden med få kulturaktiviteter, samt verksamheter som bidrar till en varierad kulturscen.

Lokalkostnadsbidrag

Lokalkostnadsbidrag kan sökas för hyrd lokal till öppen kulturverksamhet och täcker upp till 65 procent av skälighetskostnad. Krav ställs på öppenhet mot allmänheten, samnyttjande och demokratisk verksamhet.

En analys av föreningsstödet

Huddinge kommuns nuvarande system för föreningsbidrag inom kulturområdet har ett gediget regelverk som främjar transparens och rättssäkerhet vid bedömning av ansökningar. De särskilda kraven på demokratisk struktur och öppenhet i föreningarna ger en stabil grund för att säkerställa inkludering och samhörighet mellan invånare, vilket försvårar godtycke och främjar att resurser stannar i den lokala kontexten.

Särskilt betonas barn- och ungdomsverksamhet, där stöd ges till exempelvis drog- och alkoholfri miljö samt utdrag ur belastningsregister för ledare, vilket stärker tryggheten och det sociala ansvaret. Lokal anknytning och tydlig återrapportering om hur bidrag och resurser används ger god insyn och möjliggör regelbunden utvärdering av effekterna av stödformerna. Systemet bygger också på att organisationer med exempelvis skulder eller juridiska oegentligheter exkluderas, vilket säkerställer förtroendet.

Utmaningar i ansökningsprocessen

Samtidigt innebär de detaljerade reglerna och kraven att det kan upplevas som utmanande för mindre och nystartade föreningar att uppfylla alla kriterier. Krav på visst antal medlemmar och relativt omfattande dokumentations- och rapporteringsprocesser medför administrativ belastning som kan kännas svårt för små, ideella och nya aktörer.

Man kan ha i åtanke att det finns en risk att regelverket gör att det blir mindre flexibelt vid bedömning av nytänkande och innovativa projekt eller nya verksamhetsformer som inte passar in i den etablerade ramen. För vissa aktörer kan rapportering och granskning uppfattas som formalisering snarare än stöd för faktisk verksamhetsutveckling.

Utvecklingspotential

Det finns en utvecklingspotential där föreningslivet ska gynnas av effektivare, mer inkluderande och flexibla lösningar. Ansökningsprocessen och dokumentationskraven skulle kunna förenklas, särskilt för mindre och nystartade föreningar. De digitala hjälpmedlen och tydliga mallar kan minska administrationen och tiden från ansökan till beslut. Kommunen skulle också kunna införa särskilda innovationsstöd för att hjälpa nystartade föreningar och projekt att komma i gång, samt utveckla informationsinsatser och webbverktyg som gör principer och kriterier mer lättförståeliga för föreningar.

En stärkt dialog och samverkan mellan kommunen och föreningslivet, exempelvis genom forum och rådgivande råd, kan höja kvalitet och relevans i utvecklingen av principer för stöd och bidrag.

Kommunen skulle också kunna införa system för kontinuerlig kvalitativ uppföljning av bidragens effekter, inte enbart budgetuppföljning, för att fånga upp föreningens samhällsnytta och skapa en dynamisk utveckling av bidragssystemet.

Utökad kvalitativ uppföljning

Ett system för kontinuerlig kvalitativ uppföljning av bidragens effekter skulle kunna utformas som ett komplement till den ekonomiska redovisningen,

med fokus på att belysa föreningarnas samhällsnytta, innovation och relevans för kommuninvånarna. Till skillnad från enbart budgetuppföljning, där siffror och kostnader står i centrum, handlar kvalitativ uppföljning om att fånga berättelser, utvecklingsresultat och konkreta exempel på hur föreningarnas verksamhet påverkar individer och lokalsamhällen.

Kommunen kan exempelvis införa strukturerade årliga samtal eller digitala enkäter där föreningarna får beskriva sina verksamheter, målgrupper, uppnådda resultat och utmaningar. Föreningarna kan även ges möjlighet att bifoga deltagarberättelser, bilder, externa utvärderingar eller rapporter som illustrerar deras samhällsnytta, exempelvis genom ökad inkludering, förbättrad folkhälsa, nyskapande projekt eller integration.

Kommunen kan använda särskilda bedömningskriterier – utöver finansiella mål – som till exempel antal arrangemang, metodutveckling, samverkan med andra aktörer eller deltagarupplevd kvalitet.

Det är också värdefullt att skapa forum, råd eller rundabordsamtal där representanter från föreningslivet och kommunen tillsammans diskuterar utveckling, behov och effekter av pågående och avslutade projekt. Resultaten från den kvalitativa uppföljningen kan ligga till grund för förbättringar av bidragsregler, riktade insatser eller nya utvecklingsprojekt, och kommuniceras tillbaka till både beslutsfattare och föreningsliv för ökad transparens och lärande.

Sammanfattning – utveckling och förbättringsområden

- Systemet idag är transparent och rättssäkert, främjar inkludering och trygghet.
- Administrativa och säkerhetskrav kan upplevas som utmanande för mindre och nya föreningar.
- Se över ifall ansökningsprocessen kan förenklas ytterligare.
- Särskilda start- och innovationsbidrag bör erbjudas till kreativa och nystartade projekt.
- Tydliggör principer och utbilda föreningslivet om bedömningsgrunder och processer.
- Stärk dialogen och deltagandet genom exempelvis forum mellan kommun och föreningsliv.
- Utvärdera bidragens effekter kvalitativt.

Översyn av de olika delarna inom föreningsstödet

Bidragssystemet i Huddinge kommuns kulturområde är uppbyggt för att möta en rad olika behov och aktörstyper. Styrkan ligger i att bidragen täcker allt från etablerade kulturföreningar till experimentella initiativ, med särskilda insatser för barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Systemet ger möjligheter för nyetablerade samt informella grupper att ta sig in på kulturområdet, samtidigt som tydligt formulerade kriterier och återkommande ansökningsperioder bidrar till öppenhet och rättssäkerhet.

• Barn- och ungdomsbidragen

Barn- och ungdomsbidragen är utformade för att stimulera en bred palett av aktiviteter, och de prioriterar inkludering, fysisk aktivitet samt nyskapande initiativ. Här lyfts särskilt flickor och grupper med olika funktionsvariationer, vilket främjar både jämställdhet och mångfald. Den administrativa delen kan dock upplevas som en belastning för små och mindre rutinerade aktörer, och kraven på föreningsstruktur och medlemsantal riskerar att exkludera spontana eller informella initiativ. En förenklad ansökningsprocess och särskilda mikrobidrag för tillfälliga projekt skulle sänka trösklarna.

• Arrangemangsbidraget

Arrangemangsbidraget ger stöd till både publika och ideella arrangemang och öppnar för privatpersoner och nätverk, vilket stärker civilsamhällets engagemang och utbudets bredd. Offentliga arrangemang kräver dock omfattande dokumentation och tillstånd, vilket kan vara utmanande för nya arrangörer. Genom att utveckla stödstrukturer, mentorprogram och rådgivning kan fler ta sig igenom processen och risken för misslyckade eller inställda projekt minskas.

• Bidrag till personer med funktionsnedsättning

Bidrag till personer med funktionsnedsättning har stort socialt värde och tydligt fokus på tillgänglighet och integration. Utmaningen ligger i att konkretisera och synliggöra vilka merkostnader som ersätts, samt att ge små föreningar bättre stöd att ansöka. Informationsinsatser och förenklad ansökningsprocess är centrala utvecklingspunkter.

- Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag till kulturföreningar stärker bredden och tillgången till kultur med tydliga prioriteringar för barn och unga, men begränsningar som låga tak på administrativa kostnader kan hämma små eller nystartade initiativ. Möjlighet till stöd för utvecklingsinsatser tidsbegränsade projekt skulle göra systemet än mer relevant.

- Bidrag till lokalkostnader

Bidrag till lokalkostnader är viktiga för att stimulera nya föreningar och geografisk spridning i kommunen. Kravet på formella hyresavtal och medlemsstruktur kan dock stänga ute vissa initiativ, och maximalt ersättningsbelopp är ibland otillräckligt för att täcka faktiska kostnader. Genom mer individuell behovsbedömning, ökat utbyte mellan föreningar och fler pilotprojekt inom delningsekonomi kan nyttjandet av lokaler breddas.

Sammanfattande analys

De olika bidragen inom kulturområdet i Huddinge har i grunden ett väl förankrat mål – att skapa möjligheter för ett inkluderande, varierat och tillgängligt civillsamhälle.

Bidragens styrka ligger i den bredd och det urval de erbjuder. Specialinriktningen mot barn och unga, särskilt programmerad för att nå de som står utanför etablerade föreningsstrukturer, visar att kommunen söker skapa lågtröskelvägar och nya ingångar till kultur och fritid. Det är positivt ur både ett folkhälso- och demokratiskt perspektiv.

Bedömningskriterierna har positiva och progressiva syften – prioritering för nya arrangemang, kvinnor/flickor, funktionsnedsatta och aktiviteter i områden med lågt engagemang.

Man kan dock notera att det är en balansgång mellan incitamentsstyrning och lust, eftersom risken finns att ”kriterielistorna” (krav på medlemsantal, rapportering med mera) kan bli styrande på bekostnad av fritt lokalt driv. Detta gäller särskilt när kommunen ställer krav på samverkan eller samutnyttjande av lokaler: det främjar integration i praktiken, men kan vara en utmaning både logistiskt och kulturellt för små aktörer.

Dessutom finns ofta en viss eftersläpning mellan kommuners prioriteringsstyrning och faktisk verksamhet. Att utveckla möjligheter för digitala, tidsbegränsade eller informella projekt – där unga och nystartade kan vända sig snabbt – är en utvecklingsväg värt att eftersträva.

Eftersträvansvärt är utvecklad digitalisering, förenklad administration och ökad rådgivning för att sänka trösklar för nya aktörer. Gällande uppföljning bör man se över att utöka den kvalitativa delen av uppföljningen gällande den kvalitativa delen. Kommunen bör kontinuerligt utvärdera hur ansökningsprocesser, handledarstöd och feedback når dem som idag inte hittar fram till bidragen, utan att därför minska ansvar eller släppa på grundläggande villkor kring demokratiska värden.

En möjlig väg framåt är att pröva olika former av mikrobidrag för tillfälliga projekt eller digitala pilotsatsningar, utan omfattande rapportplikt. Detta kan sannolikt sporras ytterligare genom samordnade mentor- och coachningsinitiativ, samt genom samverkan med skolor och andra lokala aktörer, där unga och nya grupper ”hittas” innan de söker själva.

Stöd till samlingslokaler

Huddinge kommun saknar idag ett renodlat stöd till samlingslokaler. En samlingslokal är en lokal som är avsedd för möten, sammankomster, kulturarrangemang eller fritidsaktiviteter och som drivs eller förvaltas av en ideell förening eller organisation utan vinstsyfte. Syftet är att lokalen ska vara öppen att hyra öppen för föreningslivet och allmänheten och användas på ett allsidigt sätt – exempelvis till möten, studieverksamhet, konst, föreställningar, fritidsaktiviteter, bildning och debatt. Ett klassiskt exempel är Folkets hus, bygdegårdar eller hembygdegårdar.

Samlingslokaler möjliggör arrangemang, studie-cirklar, social verksamhet, ungdoms- och seniorträffar och stärker därmed både delaktighet och trygghet i lokalsamhället.

Kulturpolitiskt motiverat

Kulturpolitiskt och demokratiskt är det väl motiverat att stödja samlingslokaler eftersom de är avgörande för civillsamhällets, föreningslivets

och medborgarnas möjlighet att delta, engagera sig och bygga sociala nätverk – särskilt i områden utan offentliga mötesplatser.

Samlingslokaler främjar jämlik tillgång till kultur och folkbildning, erbjuder arenor för debatt, skapande och engagemang samt stärker demokratin genom att möjliggöra samverkan mellan olika grupper och ge plats åt medborgardialog, kulturaktiviteter och föreningsinitiativ.

Dessa lokaler fungerar som nav i lokalsamhället där gemenskap, trygghet och tillhörighet kan byggas, särskilt i urbana eller segregerade områden där privata alternativ saknas. För unga ger de tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter och för äldre eller minoritetsgrupper bidrar de till att motverka isolering. Samlingslokaler är också viktiga resurscenter för såväl amatörkultur som professionella kulturaktörer, och underlättar samarbete mellan föreningsliv, näringsliv och kommun. Forskning visar att ett starkt civilsamhälle, med tillgång till öppna och tillgängliga lokaler, ökar tilliten mellan människor och stärker demokratin i stort.

Samlingslokaler till social och kulturell infrastruktur, ökar delaktigheten och skapar förutsättningar för ett levande och inkluderande lokalsamhälle.

Kriterier

Stödet bör vara öppet för samlingslokaler som drivs av föreningar, stiftelser, ekonomiska föreningar eller andra organisationer och där lokalen har ett brett allmännyttigt syfte. Bidrag kan bestå i att utgöra investeringsstöd (renovering, tillgänglighet), driftstöd (hyra, uppvärmning, löpande underhåll) eller särskilda landsbygds- och områdessatsningar.

Tydliga formuleringar och ansökningsförfarande ska finnas där reglerna måste ange vilka kostnader som ersätts och ge lika villkor för olika aktörer. Kommunen bör vidare följa Boverkets och statliga stödformer där samfinansiering krävs; statligt stöd till samlingslokaler förutsätter att kommunen ger stöd som täcker minst 30% av bidragsunderlaget.

Det är viktigt att ställa krav på öppenhet, tillgänglighet för idéburna verksamheter samt att lokalen är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning och redovisning bör säkerställa att bidragen används för sitt syfte och gynnar såväl breda grupper som prioriterade målgrupper i området.

Exempel på kommunalt stöd till samlingslokaler

- Sollentuna, Täby, Vallentuna och Sundbyberg
Har olika former av lokal- och driftbidrag, särskilt för äldre bygdegårdar, Folkets Hus/Folkparker och kulturhus som är föreningsdrivna och används för publika aktiviteter. I vissa fall erbjuds även direktlokalrabatt för föreningar som hyr kommunala lokaler.

- Stockholm stad
Ger drift- och projektbidrag till lokalförvaltande organisationer (till exempel Folkets Hus, hemgårdar och föreningsdrivna kulturhus) grundat på antalet föreningar och nyttjade timmar. Stödet ges för att möta särskilt bostadsnära mötesplatser och minska trösklarna för förenings- och kulturaktiviteter i olika stadsdelar.

- Uppsala
Kommunen erbjuder investerings- och verksamhetsbidrag till allmänna samlingslokaler. Stödet kan täcka kostnader för renovering, tillbyggnad och anpassningar samt viss driftverksamhet, särskilt för ideella föreningar som är öppna för olika föreningsändamål och kulturaktiviteter.

6 Siffrorna är avrundade

7 <https://www.huddinge.se/samverkan>

Huddinges samverkansavtal på kulturområdet

Huddinge kommun har särskilda avtal med ett urval aktörer inom kulturområdet. Genom kultur- och fritidsförvaltningen har så kallade samverkansavtal tecknats med åtta olika föreningar. Se sid 16. Kommunen åtar sig, genom dessa avtal, att betala ett årligt verksamhetsbidrag.

Som en del av avtalen får flertalet föreningar använda lokalerna kostnadsfritt, då hyreskontrakten är tecknade mellan kultur- och fritidsförvaltningen och de kommunala bostadsbolagen Huddinge Samhällsfastigheter AB respektive Hüge AB.

Syfte

Idag anges syftet med samverkansavtalen att möjliggöra för föreningarna att bedriva öppen kulturverksamhet och offentlig programverksamhet. Flera av föreningarna riktar sin verksamhet särskilt till barn och unga samt till äldre.

Avtalen är kopplade till en befintlig lokal eller hus som kommunen är förstahandshyresgäst till, men vars ändamål (till exempel scenkonst, museiverksamhet och kulturprogram) inte kan eller bör bedrivas inom ramen för kommunens verksamhet.

Syftet med samverkansavtalen är således också att i samverkan med föreningslivet levandegöra platserna som är en del i kommunens kulturella och historiska infrastruktur gentemot kommunens invånare.

Bland rekommendationerna i denna rapport finns ett förslag till skrivning som tydliggör syftet med samverkansavtalen.

Åtaganden

Genom att ingå som samverkanspartner med kommunen gör föreningarna ett antal åtaganden.

Följande är gemensamma åtaganden för alla aktörer:

- Ansvara för att verksamheten har alla tillstånd som krävs enligt lagstiftning.
- Betala samtliga avgifter och administrativa kostnader för den egna verksamheten, exempelvis miljötillsynsavgift.
- Planera, genomföra och dokumentera den överenskomna verksamheten under avtalsperioden.
- Aktivt sprida information om verksamheten och dess öppettider så att så många som möjligt nås.
- Lämna in ekonomisk uppföljning till kommunen.
- Genomföra en årlig avstämning med kommunen av både genomförd verksamhet och planerad verksamhet för kommande år.
- I all marknadsföring ange att verksamheten stöds av Huddinge kommun.
- Teckna ansvarsförsäkring som täcker föreningens lösöre.

Föreningarna åtar sig dessutom i avtalen att utan kostnad erbjuda studiebesök för samtliga för-, grund- och gymnasieskolor i kommunen, såväl kommunala som fristående.

Föreningarna har rätt att sälja varor med anknytning till verksamheten samt ta ut avgifter för kurser, studiecirklar, gruppbokningar och besök från skolor utanför kommunen.

Kommunen å sin sida åtar sig att utbetala ett belopp som bidrag. Avtalen gäller per kalenderår. Uppsägningstiden är ömsesidigt sex månader och om uppsägning inte sker förlängs avtalet automatiskt med tolv månader i taget.

Aktörer och verksamhet

Här nedan listas de föreningar som har samverkansavtal med Huddinge kommun och exempel på åtaganden och särskilda villkor:

Expose Dance & Music Ensemble åter sig gentemot kommunen att erbjuda verksamhet öppna för allmänheten minst 100 dagar per år i lokaler i Masmo, på Solhagaparken, på Vårbystranden och närliggande naturområden. De ska också ordna gratis lovverksamhet för barn och unga under minst 4 lov per år och arrangera 3-4 offentliga barnföreställningar. Expose har egna lokaler i Masmo som de hyr kostnadsfritt av Hüge.

Verksamhetsbidrag 2025: 300 000 kr. Offentliga barnföreställningar: 40 000 kr.

Föreningen Huddinge kulturhus har ett samverkansavtal som gäller kulturverksamheten i fastigheten vid Sjödalstorget i Huddinge centrum. Föreningen ska aktivt arbeta för att utveckla kulturverksamheten genom att upplåta lokaler för olika föreningar och aktörer under ett visst antal timmar per år. Syftet är att kunna erbjuda kommunens invånare en kulturell och dynamisk mötesplats över generationsgränserna. Lokalerna ägs av Hüge bostäder AB och hyrs av Folkes Skafferier AB. Kultur- och fritidsförvaltningen bokar tid till föreningslivet enligt bokningsavtal. Verksamhetsbidrag 2025: 100 000 kr.

Huddinge hembygdsförening har ett avtal med kommunen som rör nyttjande av lokalerna Vagnslidret på Sundby gård, Torpet Stensberg och Nyboda hembygd- och skolmuseum. Där ska man bedriva föreningsverksamhet, vårda dess miljö och kulturarv och levandegöra kommunens kulturhistoria genom att bedriva öppen verksamhet minst 50 dagar per år. Lokalerna ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen. Verksamhetsbidrag 2025: 85 000kr

Huddinge konstnärsklubb och kommunen samverkar kring utställningsverksamhet i den västra flygelbyggnaden, "Flygeln", på Fullersta gård. Föreningen förbinder sig att hålla verksamheten öppen för allmänheten minst 50 dagar per år kostnadsfritt och att genomföra minst 7 publika utställningar under perioden. Fullersta gård ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen. Verksamhetsbidrag 2025: 60 000 kr

Kulturföreningen Lyktans samverkansavtal med kommunen avser utställningsverksamhet, gruppverksamhet, offentliga program och att fungera som

social mötesplats i sina lokaler i Skogås. Man ska hålla verksamheten årligen öppen kostnadsfritt för allmänheten minst 100 dagar och genomföra minst 6 publika utställningar. Man ska också samverka med bibliotek, kulturskola, kyrkan och andra aktörer i syfte att utveckla kulturverksamheten lokalt. Lokalerna ägs av Hüge bostäder AB och hyrs av föreningen.

Verksamhetsbidrag 2025: 140 000 kr. Lokalbidrag: 130 000 kr.

Litografiska Museet åtar sig gentemot kommunen att bedriva ett litografiskt museum i stallbyggnaden på Sundby gård, öppet minst 100 dagar per år. Man ska också samverka med konstföreningar och konstaktörer i Huddinge. Lokalerna ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen.

Verksamhetsbidrag 2025: 450 000 kr

Segeltorps kulturförening samverkar med kommunen kring offentliga kulturprogram och kulturhistoriskt utställningsarbete i Magasinet i Juringe gård. En del av lokalerna ska vara tillgängliga för övriga föreningar i kommunen. Segeltorps kulturförening ska genomföra årligen minst 30 offentliga kulturarrangemang, däribland kostnadsfria barnteaterföreställningar. Lokalerna ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen. Verksamhetsbidrag 2025 kulturarrangemang: 90 000 kr. Lokalförvaltning: 60 000 kr.

Teater Slåva har i uppdrag att i sina lokaler Tonsalen verka som en konstnärlig produktionsplats, publik kulturverksamhet och pedagogisk verksamhet för barn och unga i Huddinge. Föreningen bedriver scenkonstnärligt arbete, föreställnings- och konsertverksamhet samt workshops. Enligt avtalet ska man årligen ge minst 12 öppna kulturarrangemang för barn, varav minst 6 är gästspel, och vara värdar för upp till 16 skolföreställningar, som är bokade via kultur- och fritidsförvaltningen. Lokalerna ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen.

Verksamhetsbidrag 2025: 450 000 kr.

Vårby-Fittja hembygdsförening samverkar med kommunen kring verksamhet under namnet Hagalunds tvätterimuseum i syfte att driva levande museiverksamhet i Tvättarbostället Hagalund och Båtmanstorpet Myrstugan. Verksamheten i de båda lokalerna ska vara öppna minst 50 dagar per år för allmänheten. Lokalerna ägs av Huddinge samhällsfastigheter AB och hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen.

Verksamhetsbidrag 2025: 60 000 kr.

En analys av samverkansavtalen

Huddinge kommun använder så kallade samverkansavtal för kulturverksamheter som verkar i kommunalt ägda fastigheter. Dessa avtal är en del av kommunens bredare strategi för att stödja ett levande föreningsliv och samtidigt säkerställa att kulturverksamhet bedrivs i linje med kommunens kulturpolitiska mål. Nedan förklaras hur de fungerar juridiskt, vilka oklarheter som finns samt exempel från andra kommuner.

Juridisk funktion

Ett samverkansavtal är ett civilrättsligt avtal mellan kommunen och en ideell förening, oftast med stöd i kommunallagens regler om avtals-samverkan (9 kap. 37 § KL). Avtalet tillämpas i stället för traditionell bidragsgivning och kan innebära att föreningen får förvalta eller nyttja en kommunal lokal i utbyte mot att bedriva viss kulturverksamhet som anses gagna kommunens invånare. Kommunen fastställer vilka mål verksamheten ska bidra till, men föreningen driver verksamheten självständigt.

Ur juridiskt perspektiv ska avtalet

- ligga inom ramen för kommunens egen kompetens,
- följa upphandlingslagstiftningen eller kunna motiveras genom undantag som det s.k. Hamburgundantaget (som möjliggör samverkan utan upphandling mellan offentliga aktörer),

- och spegla kommunens principer om likställighet och förbud mot individuellt gynnande enligt 2 kap. kommunallagen.

Juridiska oklarheter

Det finns flera rent generellt rättsliga gråzoner kring dessa samverkansavtal:

- Gränsen mot otillåtet stöd: Om endast vissa föreningar får tillgång till kommunala lokaler till kraftigt reducerad kostnad, kan det utgöra selektivt gynnande verksamhet i strid med kommunallagens likställighetsprincip.
- Relationen till upphandlingsrätten: Om verksamheten består i att leverera tjänster åt kommunen snarare än att bedriva självständigt föreningsarbete, kan avtalet i realiteten vara ett upphandlingspliktigt uppdrag enligt LOU.
- Tydlighet i ansvar: Samverkansavtal är ofta långsiktiga, ibland över flera år, vilket kan skapa oklarheter om vilket ansvar kommunen har för underhåll, brandskydd och tillgänglighet i lokaler.
- Dessa oklarheter har uppmärksammats även nationellt; SKR menar att kommuner bör ta fram klara avtalsmallar, precisera ansvarsfördelning och säkerställa att verksamhetens mål ligger inom den kommunala kompetensen.

Andra kommuner med liknande avtal

Flera svenska kommuner använder samverkansavtal eller liknande konstruktioner inom kultursektorn:

Kommun	Exempel på avtalspartner / verksamhet	Typ av stöd eller upplägg
Göteborg	Atalante, Konstepidemin, Frölunda Kulturhus	Avtal om verksamhetsstöd i kommunala lokaler med definierat kulturuppdrag
Malmö	Kulturföreningen Panora, Inkonst, Stapelbädden	Samverkansavtal där föreningen ansvarar för drift och program i kommunägd byggnad
Uppsala	Reginateatern, Uppsala Konsert & Kongress	Hyres- och driftavtal kopplade till kulturprogram
Norrköping	Föreningen Dynamo, Hallarna	Samarbetsavtal för kreativa kluster i kommunala byggnader

Olika typer av avtal

Samverkansavtal är till sin natur ett strategiskt verktyg för gemensamma kulturmål, medan hyresavtal och nyttjanderättsavtal är fastighetsrättsliga upplåtelser. Juridiskt sett är skillnaden central: samverkansavtal fokuserar på gemensam verksamhet, medan hyres- och nyttjanderättsavtal enbart handlar om rätten att använda utrymmen. I kommunal kulturverksamhet kombineras de ofta – exempelvis kan ett kulturhus ha ett hyreskontrakt för lokalerna men ett samverkansavtal för verksamhetens innehåll. För utförlig beskrivning av de olika avtalsformerna, se bilaga¹³.

Sammanfattning

Huddinges samverkansavtal är juridiskt bindande civilrättsliga avtal som bygger på kommunal avtalssamverkan och syftar till att långsiktigt stödja kulturföreningar som bedriver verksamhet i kommunens fastigheter. De fungerar väl som verktyg för lokalt engagemang och kulturutveckling, men de innehåller juridiska risker, främst kring likställighet, upphandlingsplikt och ansvarsfördelning.

Många svenska kommuner använder liknande modeller, vilket gör att praxis håller på att utvecklas nationellt inom ramen för SKR:s stödmaterial och Kultursamverkansmodellen.

Rekommendationer gällande nuvarande avtal

Samverkansavtalen mellan Huddinge kommun och ett antal föreningar (se sid 15–16) innehåller en gedigen grund med viktiga juridiska beståndsdelar såsom regler för ansvarsförsäkring, överlåtelse, uppsägningstid och krav på årlig uppföljning. Detta skapar ordning och långsiktighet. Dock finns det områden där tydlighet och handlings utrymme kan stärkas för att både kommunen och föreningen ska stå bättre rustade vid förändringar eller tvister.

Ansvarsfördelning

När det gäller ansvarsfördelningen är det idag inte tillräckligt specificerat vem som bär det juridiska ansvaret för underhållet av lokalen,

säkerhetsrutiner eller eventuella skador på själva fastigheten. En utveckling av avtalen bör uttryckligen utesluta tolkningsutrymme kring löpande och akut underhåll, brandskydd, samt vilka skyldigheter som föreligger vid olyckor utöver den egna lösa egendomen. Här bör anges både vilka tekniska och ekonomiska åtaganden vardera parten har, och vilka rutiner som gäller vid exempelvis läckage, brister i belysning eller skadegörelse.

Uppsägning

Vidare bör regler för uppsägning och hävning inkludera fler alternativ än dagens rätt till hävning vid bristande försäkring. Allvarliga överträdelser av avtalet, såsom grova arbetsmiljöbrister, ekonomiska oegentligheter eller om föreningen grovt åsidosätter tillgänglighetskrav, bör räknas upp som hävningsgrund.

Därtill är det rimligt att införa en process för formell varning vid mindre brister, så att parterna får möjlighet att rätta till fel innan avtalet sägs upp.

Lokalanvändning

När det gäller användning av lokalen är det idag förbjudet att överlåta eller hyra ut i andra hand utan tillstånd. Dock bör även samarrangemang, tillfälliga uthyrningar eller upplåtelser till externa aktörer tydliggöras som tillståndspliktig aktivitet, vilket skapar transparens och ger kommunen möjlighet att förhindra olämplig eller obehörig användning.

Regleringen av lokalens användning kan konkretiseras ytterligare vilka typer av verksamheter som kräver kommunens särskilda godkännande. Detta gäller till exempel servering av alkohol, användning av pyroteknik eller större ombyggnationer. Vidare kan det framgå om och hur lokalen får lånas ut kostnadsfritt till partners eller andra aktörer för att förhindra oklarheter.

Rapportering

På området ekonomisk rapportering finns redan krav på särskild redovisning av bidrag inför uppföljningsmöte. För att undvika tolkningsutrymme bör avtalet tillfogas detaljerade mallar

¹³ Se bilaga sid 38

eller tydliga hänvisningar till vilka dokument och belägg som krävs. Kommunen bör tillförsäkras rätt att granska föreningens löpande ekonomi vid behov och ha insyn i avtalade ekonomiska rutiner såsom omfattning av revision och tidsfrister för rapportering.

Dataskydd

Eftersom många kulturverksamheter hanterar personuppgifter, till exempel deltagarlistor och bokningar, är det också angeläget att ansvaret för dataskydd och sekretess regleras. Det bör framgå att föreningen ansvarar för att följa GDPR och hålla kommunen informerad om rutiner kring personuppgiftshantering.

Tvister

En ofta bortglömd fråga är hur meningsskiljaktigheter eller tvister ska hanteras samt vilken domstol eller kommun som har rätt att besluta i ärendet. Avtalet skulle stärkas av en tydlig klausul om att tvister i första hand ska lösas genom förhandling och i andra hand i svensk domstol.

Ytterligare utvecklingsområden

Informationsrutiner är också avgörande.

I avtalet kan beskrivas hur och när förändringar i verksamheten ska meddelas kommunen, vem som är kontaktperson hos båda parter och vilka kanaler som används för såväl akut kontakt som löpande kommunikation.

Slutligen bör hanteringen av kriser och oförutsedda situationer utvecklas. Om lokalen plötsligt inte kan användas på grund av skada, renovering eller annan yttre omständighet kan avtalet inkludera rutiner för evakuering, alternativt lokallösning eller uppehåll i verksamhet.

Sammanfattning

Genom olika tillägg och ändringar i samverkansavtalen höjs det juridiska och praktiska skyddsnätet för både kommunen och föreningen, samtidigt som man undviker onödiga oklarheter och stärker avtalet inför framtiden:

- Tydliggör ansvarsfördelning kring underhåll, säkerhetsrutiner och skador i lokalen.
- Utöka regler för hävning så att allvarliga

avtalsbrott (utöver försäkring) och varningsprocess före hävning konkretiseras.

- Klargör när samarrangemang, tillfälliga uthyrningar och upplåtelser kräver kommunens godkännande.
- Specificera vilken typ av ekonomisk rapportering som efterfrågas och ge kommunen löpande insyn och möjlighet till revision.
- Lägg till skrivningar om dataskydd och ansvar för personuppgifter.
- Inkludera tvistlösningsklausul och ange vilka lagar och domstolar som gäller.
- Tydliggör sanktioner och åtgärdsplaner vid olika typer av avtalsbrott, även mindre förseelser.
- Inför miljö- och hållbarhetskrav gällande till exempel avfall, inköp och energi-effektivisering.
- Beskriv mer detaljerat vilka verksamheter/aktiviteter som kräver särskilt godkännande.
- Reglera hur och när parterna ska kommunicera vid förändringar eller akuta situationer.
- Inför rutiner för krishantering och ersättning/alternativ vid plötsligt förlorad tillgång till lokal.

Fleråriga samverkansavtal

I dagsläget är samverkansavtalen ettåriga. Att ingå ett flerårigt avtal ger både trygghet och andra fördelar för både förening och kommun. Ett rimligt tidsperspektiv skulle kunna vara 3 år – flera kommuner och regioner arbetar idag med treåriga avtal för stabila kulturverksamheter.

Den stora fördelen med längre avtal är den stabilitet det skapar. Föreningen kan driva strategiska, långsiktiga projekt med större möjlighet att attrahera extern finansiering, samarbeten och att planera verksamheten i god tid. Kommunen gynnas av ett mer kontinuerligt kulturutbud, samtidigt som den minskar sitt arbete med administration, upphandling och årlig förnyelse av kontrakt.

Längre avtal kan också höja möjligheten att rekrytera och behålla personal samt engagera medlemmar, vilket bidrar till kvalitetsutveckling och lojalitet inom organisationen. För externa finansiärer och samarbetsparter är fleråriga avtal ofta mer attraktiva eftersom de ger större säkerhet för investering och långsiktig utveckling.

Nackdelar

Nackdelarna med fleråriga kontrakt handlar främst om flexibilitet och möjligheten att snabbt ändra riktning vid förändrade förutsättningar – exempelvis vid budgetneddragningar, politiska förändringar eller om verksamheten inte utvecklas som förväntat. Kommunen kan vara bunden till ett avtal som blivit föråldrat, eller som inte längre motsvarar behov och krav. Det innebär också ekonomiska risker, särskilt om förutsättningar för lokalhyra eller stöd ändras kraftigt över tid.

Rekommendationer

För att balansera fördelarna och riskerna rekommenderas att varje flerårigt avtal kompletteras med tydliga juridiska befogenheter och rutiner. Årliga uppföljningsmöten och möjlighet till omförhandling bidrar till att avtalet förblir relevant och flexibelt och ger plats för förändrade mål, omvärldsförändringar eller nya behov.

Genom att skriva in ordentliga uppsägnings- och omförhandlingsklausuler, bestämmelser om väsentligt förändrade förutsättningar till exempel

gällande kommunens budget, rätt till hävning vid allvarliga avtalsbrott samt force majeure-paragrafer, kan kommunen skydda sitt handlingsutrymme och undvika att bli fast i ogynnsamma arrangemang.

Sammanfattning – viktiga punkter för säkring av fleråriga avtal:

- Skapa stabilitet och långsiktighet för båda parter, med mindre administration och bättre personalplanering.
- Öppna för attraktivitet mot externa finansiärer och samarbetsparter.
- Hantera minskad flexibilitet och ökad risk med tydliga uppsägnings- och omförhandlingsklausuler.
- Inför klausuler om väsentligt förändrade förutsättningar och force majeure.
- Specificera fler skäl för hävning av avtalet vid allvarliga brott eller omvänt behov.
- Lägg in obligatoriska årliga uppföljningsmöten och möjlighet till revidering.
- Anpassa avtalet efter både aktuella behov och framtida osäkerheter i ekonomiska och organisatoriska förutsättningar.

Stöd till professionella kulturverksamheter

Idag stödjer Huddinge kommun endast föreningsdrivna kulturverksamheter. Många professionella kulturaktörer är dock organiserade i annan form än som förening, till exempel som bolag eller stiftelse.

Kommuner kan ge finansiellt stöd till kulturverksamheter som är aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser, men det finns vissa juridiska och praktiska begränsningar beroende på verksamhetens syfte och karaktär.

För att en kommun rättssäkert och effektivt ska kunna ge stöd till juridiska personer såsom aktiebolag, stiftelser eller ekonomiska föreningar inom kulturområdet krävs en noggrann tillämpning av flera juridiska principer och regelverk. Detta berör både de nationella och kommunala nivåerna, och innebär såväl strategiska som administrativa krav på transparens, opartiskhet och effektiv styrning.

Kommunallagen och kommunal kompetens

Utgångspunkten är att kommuner enligt kommunallagen¹⁴ har rätt att stödja kulturverksamhet om det utgör en ”kommunal angelägenhet” – verksamheten måste alltså ha lokal nytta och relevans för kommunens invånare, vara förenlig med kulturpolitiska mål och inte överlappa med verksamhet som kommunen har lagstadgat ansvar för (exempelvis biblioteks- eller skolverksamhet).

Likställighetsprincipen innebär att stödet måste vara öppet och tillgängligt på lika villkor för alla som uppfyller kriterierna, det vill säga ingen aktör får ges fördelar framför någon annan.

Kommunen måste också följa lokaliseringsprincipen. Stödet får i princip bara gå till verksamhet med tydlig geografisk anknytning till den egna kommunen.

Allmännyttiga krav och konkurrensneutralitet

Kulturstöd till juridiska personer får i regel inte användas för vinstsyfte. Bolag, stiftelser eller ekonomiska föreningar måste i sin bolagsordning eller stadgar visa att verksamheten är allmännyttig och att överskott återinvesteras i verksamheten eller används till kulturändamål.

Direkt stöd till ren affärsverksamhet – till exempel vinstdrivande gallerier eller eventbolag – är otillåtet eller kräver särskild prövning. Kommunen måste här vara vaksam på konkurrensneutralitet; stöd får inte snedvrida marknaden eller ge otillbörliga konkurrensfördelar gentemot privata eller offentliga aktörer.

Statsstödsregler

Enligt EU:s konkurrens- och statsstödsregler får verksamheter på konkurrensutsatta marknader max ta emot ”de minimi”-stöd – i praktiken upp till 300 000 euro under tre år utan särskild prövning. Vid större belopp kan EU eller Konkurrensverket kräva återbetalning eller utredning av otillbörliga fördelar.

Styrande dokument och reglementen

Kommunen ska ha tydliga styrdokument, policy och regler för kulturstödet. Dessa dokument ska:

- Slå fast mål, urval, ansökningsprocess och dokumentationskrav.
- Precisera villkor för bolag, stiftelser och ekonomiska föreningar, till exempel att de ska uppvisa visa bolagsordning, styrelseuppgifter, årsredovisning och redovisningssystem enligt god redovisningssed.
- Ange krav på offentlighet och redovisning; samtliga bidrag ska vara dokumenterade och möjliga att följa upp eller revidera.

¹⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kommunallag-2017725_sfs-2017-725/

I styrdokumentet för kommunstyrelsen¹⁵ respektive kultur- och fritidsnämnden¹⁶ behöver uttryckligen anges att kommunen får bevilja stöd till externa juridiska personer och ställa krav på avtalens utformning och innehåll.

Ansökan, rapportering och kontroll

Ansökningsprocessen för kulturstöd till juridiska personer ska bestå av ett öppet urvalsförfarande där aktören måste lämna fullständig dokumentation, som till exempel organisationsnummer, registreringsbevis, bolagsordning eller stadgar som visar syftet, aktuell årsredovisning, budget och verksamhetsberättelse, projektplan eller programförklaring.

Återrapportering och uppföljning är avgörande. Bolag, stiftelser eller föreningar som får stöd måste lämna redovisning vid årets slut och kunna granskas av kommunen. Felaktig användning eller otillåten verksamhet kan leda till krav på återbetalning. Kommunen måste genom hela processen kunna visa att det ges stöd enligt reglerna och att insyn, rättssäkerhet och likvärdig behandling har säkerställts.

Skillnader mellan bidrag och upphandling

Det är viktigt att skilja mellan bidrag och upphandling: rena bidrag till kulturverksamhet där ingen motprestation krävs omfattas inte av LOU, medan tjänster som kommunen beställer – till exempel specifika arrangemang, produktion eller utställning – ska hanteras som upphandling och måste då följa upphandlingslagstiftningens krav på offentlighet, konkurrens och insyn.

Rekommendationer för kommunal tillämpning

- Upprätta och besluta om tydliga principer och policy för kulturstöd till juridiska personer.
- Ange särskilda urvalskriterier, ansökningskrav och detaljerade krav på dokumentation.
- Ge ingen eller begränsad utdelning till privat vinst; allt stöd ska gå till publik och kulturpolitiskt värdefull verksamhet.
- Säkerställ krav på redovisning, revision och offentlig insyn.
- Bedöm alltid om stödet är bidrag (ej LOU) eller upphandling (LOU) och hantera därefter.
- Kontrollera statsstödsregler, särskilt vid större belopp eller konkurrensutsatta marknader.
- Ha system för uppföljning, återkrav och transparens kring all stödgivning.

¹⁵ Diarienummer KS-2022/3130

¹⁶ Diarienummer KFN-2024/168

Exempel runt om i landet

Här ges en översikt över hur ett antal kommuner stödjer aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar inom kulturområdet. Aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar kan som regel få såväl verksamhets- som projektstöd i dessa kommuner, i nivå från tiotusentals upp till miljontals kronor beroende på verksamhetens storlek och långsiktighet.

Gemensamma krav är allmännyttan, publiköppenhet, professionell kvalitet samt öppen rapportering och ekonomi. Kommunerna använder sig av offentliga kriterier och riktlinjer för att säkerställa transparens och opartiskhet när medlen fördelas.

- Stockholms stad

Stockholms stad erbjuder både projektstöd och verksamhetsstöd till juridiska personer. däribland aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar - under förutsättning att verksamheten är publik, professionell, icke-vinstdrivande och bidrar till Stockholms konst- och kulturliv. Stöd ges till allt från filmfestivalaktörer till teatergrupper och museistiftelser. För att få stöd krävs organisationsnummer, lokal förankring samt uppfyllande av kommunens kvalitets-, demokrati- och rapporteringskrav.

- Malmö stad

Malmö stads kulturförvaltning beviljar långsiktigt verksamhetsstöd och projektstöd till aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar inom alla konstformer. Aktörer såsom Inkons, Musik i Syd (i samverkan med Region Skåne) och Dansstationen har mottagit stöd för festivaler, produktioner och publikarbete. Stödet betonas särskilt för verksamheter som utvecklar nya samarbeten, stärker Malmös kulturliv och erbjuder ökad tillgång till kultur för invånare.

- Göteborgs stad

Göteborg stödjer aktiebolag (utan vinstutdelning), ekonomiska föreningar och stiftelser via verksam-

hetsstöd och projektstöd. Bland mottagare finns Göteborgs Konstmuseum, Backa Teater, Göteborgs Filmfestival och flera fria scenkonstgrupper med eller bolagsform. All professionell verksamhet av betydelse för stadens kulturliv är berättigad att ansöka. Kriterierna omfattar kvalitet, kontinuitet, bred publik och öppen redovisning.

- Västerås kommun

Västerås stad har kulturfrämjandemedel riktade till fria kulturaktörer, vilket inkluderar aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser och föreningar med professionell och egenproducerad kulturverksamhet. Stödet fördelas löpande och prioriterar verksamheter som är publika, kvalitativa och av kulturpolitisk betydelse för Västeråsarna.

- Helsingborg stad

Helsingborg ger verksamhetsstöd till juridiska personer som bedriver kontinuerlig kulturverksamhet riktad till invånare. Museer och arkiv med fri entré för unga, fria teaterbolag och kulturarvsstiftelser är typiska mottagare. Stödet kräver etablerad lokal förankring, offentlig verksamhetsplan och kulturprogram med hög tillgänglighet.

- Sundsvalls kommun

Sundsvall beviljar produktionsstöd till fria kulturskapare inom scenkonstområdet. Stödet är öppet för alla juridiska personer som driver kvalitetsdrivna och nyskapande konstnärliga projekt, inklusive bolag och stiftelser. Produktionerna ska bidra till ökad mångfald, stärka infrastrukturen och nå nya publikgrupper.

- Örebro kommun

Örebro delar ut bidrag till kulturell infrastruktur till både föreningar, företag och stiftelser. Stöd kan sökas för projekt och verksamhet som stärker den kulturella infrastrukturen, förbättrar villkoren för professionella kulturskapare och främjar tillgång till konstnärlig och kulturell utbildning. Kraven omfattar öppenhet, kvalitet och redovisning.

Förslag på principer och möjliga stödformer

Här är ett förslag till riktlinjer och stödformer för hur en kommun kan utforma kulturstöd till juridiska personer – såsom aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar – så att regelverket är rättssäkert, ändamålsenligt och i linje med nationella och kommunala mål.

Förslag till principer för kulturstöd till juridiska personer:

Syfte och mål

- Kulturstödet ska stärka ett professionellt, nyskapande och inkluderande kulturliv med lokal förankring, hög kvalitet, demokratisk grundsyn och samhällsnytta.
- Stödet ska komplettera befintlig kommunal kulturverksamhet och bidra till mångfald inom konstnärliga uttryck, publikgrupper, metoder och samarbeten.

Stödmottagare

- Juridiska personer med verksamhetsadress/ användning i kommunen, till exempel aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar och ideella föreningar.
- Organisationer ska vara registrerade i Sverige, ha giltigt organisationsnummer, ändamålsenlig bolagsordning/stadgar och stabil ekonomi.
- Huvudverksamheten ska vara icke-vinstdrivande, allmännyttig, professionell och tillgänglig för kommunens invånare.

Stödformer

- **Projektstöd:** För tidsbegränsade kulturprojekt, produktioner eller festivaler. Ansökan kan göras av både etablerade och nytänkande aktörer. Stödet beviljas för konstnärlig kvalitet, nytänkande, mångfald och publiknytta.
- **Verksamhetsstöd:** För etablerade aktörer med betydelse för kommunens kulturliv. Ges för långsiktig och kontinuerlig verksamhet. Extra krav på årsredovisning, verksamhetsbeskrivning, kvalitet och publikarbete.
- **Utvecklings- och innovationsstöd:** För initiativ som stärker digitalisering, breddar publikbasen eller utvecklar nya former av kulturproduktion och deltagande.

- **Kompletterande stöd:** Resurs-/lokalstöd, startbidrag för nya juridiska personer, särskilda insatser för inkludering eller samarbete.

Grundläggande villkor

- All verksamhet som får stöd ska vara öppen, tillgänglig och bedrivs i enlighet med Sveriges lagstiftning, kommunens demokrati- och diskrimineringskrav.
- Inga resurser får användas för politisk, religiös eller kommersiell verksamhet.
- Utdelning till ägare är otillåten.
- Sökande ska lämna in bolagsordning/stadgar, verksamhetsbeskrivning, dokumenterat program och budget.
- Redovisningsplikt gäller för hela beviljade summan. Revision krävs för stöd över viss nivå.
- Projekten/verksamheterna ska återrapporteras med effekter, publiksiffror, lärdomar och eventuella avvikelser.

Bedömning och urval

- Kommunen ska pröva ansökningar enligt öppna, transparenta och konkurrensneutrala principer.
- Kriterier för bedömning: konstnärlig och samhällelig kvalitet, genomförbarhet, publik angelägenhetsgrad, mångfald, demokratiska värden och lokal förankring.
- Extra prioritet kan ges till samverkansprojekt, innovation, inkludering och projekt som stärker kommunens långsiktiga kulturutbud.
- Särskild kontroll krävs om sökande även söker regionalt eller statligt stöd för samma projekt.

Uppföljning och kontroll

- Kommunen har rätt till insyn, löpande uppföljning och revision.
- Vid brott mot villkoren kan stöd återkrävas eller ny ansökan avslås.
- Kommunen ansvarar för att följa statsstödsregler och konkurrenslagstiftning; vid större stöd ska särskild prövning enligt de minimiregler eller LOU ske.

Sammanfattning rekommenderade principer

- Stöd ska öka kvalitet, tillgänglighet och utveckling i kommunens kulturliv.
- Endast allmännyttiga, professionella och icke-vinstdrivande juridiska personer kan få stöd.
- Tydliga ansöknings- och rapporteringskrav krävs.
- Bedömning sker enligt öppna och konkurrens-
neutrala principer.
- Kommunen ansvarar för uppföljning, insyn och kontroll samt för att följa statsstöds- och konkurrensregler, inklusive dokumentation och offentlighet.
- Alla principer och beslut ska antas av fullmäktige eller berörd nämnd, och revideras löpande.
- Dessa principer säkerställer både rättssäkerhet och hög kvalitet i den kommunala kulturstödsprocessen, i linje med bästa praxis.

Kultur som tillväxtmotor

Kulturens roll har blivit alltmer central som motor för hållbar samhällsutveckling och attraktivitet i svenska kommuner. Genom att sätta kultur i förgrunden kan kommuner skapa starkare identitet, främja innovation och inkludering, samt locka nya invånare, företag och besökare till kommunen eller staden som helhet och till enskilda kommun-delar. När kulturen integreras i strategier för stadsutveckling får lokalsamhället tillgång till mötesplatser, kreativa miljöer och social gemenskap som gör skillnad både på kort och lång sikt.

Huddinges kulturplan

Utgångspunkten i denna utredning har varit Huddinge kommuns kulturplan 2025–2028¹⁷, som är ett strategiskt styrdokument som anger den långsiktiga riktningen för kommunens kulturliv. Den bygger på kommunfullmäktiges mål om social hållbarhet och ett Huddinge som ”håller ihop” och betonar kulturens roll som en grund för demokrati, gemenskap och attraktiv stadsutveckling.

Planen lyfter tre prioriterade utvecklingsområden – konst i offentlig miljö, ungdomsdelaktighet och återväxt, samt ett stadsmässigt kulturutbud när Huddinge växer – som vart och ett syftar till att stärka kulturens närvaro, tillgänglighet och innovationskraft i kommunen.

Utvecklingsmöjligheter

För att dessa mål ska realiseras behöver kommunen anpassa sina stödmodeller så att de stimulerar tillväxt av både lokala och professionella kulturaktörer. I dag finns redan sökbara kulturstöd och samverkansavtal för ideella föreningar, men dessa kan utvecklas för att bättre rikta medel till det fria och professionella kulturlivet. Genom mer flexibla bidragsformer – med möjlighet till fleråriga avtal, startup-stöd för fria aktörer och särskilda innovationsbidrag – kan kommunen skapa förutsättningar för kulturverksamheter som berikar hela Huddinge. Ett bättre anpassat stödssystem kan främja samverkan med privata aktörer och fastighetsägare, stimulera tillfälliga projekt och temporära arenor i utvecklings-

områden samt skapa bättre långsiktig förankring för professionella kulturinitiativ.

Samtidigt bör de befintliga samverkansavtalen utvecklas med tydligare mål, uppföljning och kvalitetssäkring i linje med kulturplanens intentioner. Ett samverkansavtal ska inte enbart reglera bidrag utan också bidra till långsiktig utveckling och kunskapsutbyte mellan förening och kommun. Genom att koppla dessa avtal tydligare till de tre utvecklingsområdena kan kommunen stärka kulturens strategiska kraft – som verktyg för stadsutveckling, demokrati-stärkande processer och social inkludering.

Genom fortsatt samarbete med professionella kulturaktörer och regionala kulturinstitutioner kan Huddinge dessutom locka fler produktioner, konstnärer och arrangörer till kommunen. Det ger inte bara bredd i kulturutbudet – utan bidrar till en kulturell infrastruktur där både etablerade och nya aktörer verkar sida vid sida och formar ett kulturliv som speglar hela Huddinges mångfald.

Sammanfattning – kulturplanens utvecklingsfokus och dess koppling till framtida stöd:

- Kulturplanen 2025–2028 fokuserar på tre utvecklingsområden, däribland ett stadsmässigt kulturutbud.
- Flemingsberg och Kungens Kurva ska utvecklas som kulturellt levande regionala stadskärnor, där konsten stärker attraktivitet, identitet och social hållbarhet.
- Kulturen ska stödja tillväxt, sammanhållning och demokrati genom deltagande, kreativitet och tillgänglighet i hela kommunen.
- Sökbara kulturstöd bör anpassas för att attrahera professionella kulturaktörer, fria arrangörer och kreatörer.
- Genom innovativ bidragsgivning, temporära arenor och samarbete med fastighetsägare kan Huddinge skapa mötesplatser för både lokala och nationella kulturaktörer.
- Ett utvecklat stödssystem stärker kulturens roll som motor i Huddinges stadsutveckling och som en resurs för alla invånare.

¹⁷ <https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/gemensamma/styrdokument-overgripande/plan/kulturplan/heter-kultur--och-fritidsnamndens-kulturplan-2025-2028>

De regionala stadskärnorna

Ett centralt fokus är satsningen på Flemingsberg och Kungens Kurva som två växande regionala stadskärnor. Kulturplanen anger att dessa områden ska utvecklas som attraktiva centrum inte bara för handel och service utan också för kultur, möten och konstnärlig aktivitet. Kulturens närvaro är avgörande för att stadsdelarna ska bli levande, hållbara och socialt integrerade. Offentlig konst och kulturhändelser kan skapa identitet, trygghet och tillhörighet i områden som är under tillväxt, samtidigt som de bidrar till att öka den estetiska och upplevelsemässiga kvaliteten i stadsmiljön.

I Flemingsberg, med sin roll som forsknings- och innovationsnav, kan kultur också vara en kreativ mötesyta mellan akademi, teknik och medborgare; i Kungens Kurva kan den kulturella dimensionen bidra till att komplettera det kommersiella utbudet och skapa ett attraktivt stadsliv bortom konsumtion.

Utvecklingen av både Flemingsberg och Kungens Kurva illustrerar hur kulturens roll har integrerats i framtidens stadsbyggande i Huddinge.

I Flemingsberg, som sedan länge profilerats som kunskapsnav kring universitetssjukhuset, Södertörns högskola och forskningskluster, förstärks nu kulturen som motor för integration, innovation och social hållbarhet. Kommunen och samarbetspartners har här tagit fasta på platsen som ett urbant laboratorium där konst och kreativitet bildar mötesytor mellan invånare, studenter, näringsliv och internationella gäster.

I Flemingsberg samarbetar Södertörns högskola, kommunen och stora fastighetsägare som Fabege för att skapa tillfälliga konstinstallationer, residensprogram för konstnärer och events i det offentliga rummet.

Nya arenor har öppnats, som kommunens projekt Konstbron – en utemiljö för samtidskonst under Regulatorbron – och ännu fler projekt planeras i takt med att stadsdelen växer och spårväg Syd länkar Flemingsberg närmare både Stockholm och Kungens Kurva. Bland satsningarna återfinns också Fabeges projekt ”Flemingsberg Talks” – en återkommande dialogplattform med olika teman – allt från handel till spelutveckling och kulturdriven plats- och stadsutveckling.

Vidare finns medborgardialoger, Vinnova-finansierade projekt och kulturfokuserade workshops där invånare och lokala aktörer bjuds in att påverka både innehåll och gestaltning, och där särskilt stort fokus lagts på inkludering och att skapa lågtröskelformer för kultur. Scenresidens med samarbeten mellan konstnärer och studenter, festivaler och kulturdagar lockar intresse både inifrån och utifrån och har på senare år blivit en brygga mellan Flemingsberg och närliggande stadsdelar.

I Kungens Kurva pågår en omfattande omvandling av klassisk externhandel till en urban stadsmiljö med tusentals nya bostäder, en planerad huvudgata, parker och nya stadsdelsfunktioner. Här har kulturen fått ett uttalat uppdrag i utvecklingsplanen: offentliga konstprojekt, temporära kulturarenor, festivaler och tillfälliga evenemang ska under omvandlingens gång bidra till platskänsla och skapa trygga mötesplatser. Kommunen lyfter värdet av att integrera konstnärliga uttryck och kulturaktiviteter redan på planeringsnivå, såväl i den övergripande gestaltningen av nya torg och stråk som i förberedelser för nya scener och multifunktionella lokaler för framtida satsningar.

I båda områdena märks en vilja att använda kulturarbetare, fria professionella och nätverk som katalysatorer för förändring. Samverkan mellan offentlig sektor, fastighetsägare och kreativa näringar har lett till modiga pilotprojekt – som visat att kulturen kan generera upplevd kvalitet, samhörighet, engagemang och attraktivitet under hela stadsutvecklingsresan. Planen är tydlig: i takt med att samhällsservice, arbetsplatser och handel byggs ut, behöver även kulturarenor och konstnärligt innehåll få växa, för att långsiktigt förankra områdena i både identitet och gemenskap.

Det innebär att Flemingsberg och Kungens Kurva, båda utpekade som regionala stadskärnor, fungerar som inspirationsmodeller för hur kultur och stadsutveckling kan gå hand i hand – från planering till genomförande och vidare in i den färdiga stadens vardagsliv.

Ny rapport från Region Stockholm

Rapporten "Kultur och kvällsliv i de regionala stadskärnorna,"¹⁸ som släpps hösten 2025, är ett strategiskt kunskapsunderlag från Region Stockholm som fokuserar på att analysera och utveckla kulturliv och kvällsekonomi i regionens åtta prioriterade stadskärnor – bland annat Kungens Kurva-Skärholmen och Flemingsberg där Huddinge är en central aktör.

Rapporten förväntas ge en omfattande kartläggning av utbud, behov och möjligheter gällande kulturaktiviteter, kreativa näringar, evenemang och restaurang- samt nöjesliv under kvällstid i stadskärnorna.

Den innehåller:

- Statistik och analyser om utbud, publikflöden, tillgänglighet och socioekonomisk spridning av kulturliv och kvällslivsverksamheter.
- Fallstudier och rekommendationer om hur stadskärnorna kan bli tryggare, mer attraktiva och ge plats för fler kulturformer och skapande möten mellan boende, näringsliv och besökare.
- Strategier för samverkan mellan region, kommun, civilsamhälle och kommersiella aktörer för att stimulera investeringar, innovation och social hållbarhet.
- Utpekande av hinder och möjligheter för att skapa levande stadskärnor även efter kontorstid, och hur platser och lokaler kan utnyttjas bättre för publika mötesplatser, scenkonst, musik, utställningar och kvällsöppna aktiviteter.

Påverkan för Huddinge och det regionala stadskärnarbetet

För Huddinge innebär Region Stockholms rapport en viktig vägledning för att vidareutveckla kulturverksamheter och stärka attraktionskraften i Flemingsberg, Kungens Kurva och andra prioriterade områden.

Rapporten kan ge:

- Stöd för att identifiera framgångsfaktorer och brister i nuvarande kulturliv och kvällsekonomi, och inspiration till nya samverkansmodeller.
- Strategier för trygghetsfrämjande arbete och social inkludering genom satsningar på kultur och nattliv.
- Underlag för samarbete med regionala och nationella aktörer, till exempel gemensamma marknadsföringsinsatser, eventstrategier och projektansökningar.
- Stimulans för innovation och test av nya kvällsöppna format – såsom pop up-arrangemang, digital kultur, samarbeten med restauranger, fritidsgårdar och näringsliv.

Rapporten kan därmed bli ett avgörande beslutsunderlag både för Huddinge kommuns egna strategier och för samverkan i regionen, och är värdefull för alla som arbetar för hållbar och inkluderande stadsutveckling.

¹⁸ <https://www.spacescape.se/project/kultur-och-kvallsliv-i-de-regionala-stadskarnorna/>

Rekommendationer och förslag

Efter genomgång av befintliga stödformer och noggrann analys av hur liknande frågor hanteras i andra kommuner, föreslås här ett antal utvecklingsåtgärder för Huddinge.

Förslagen omfattar översyn av nuvarande kulturstöd, nya insatser för professionella kulturaktörer samt moderniserade samverkansmodeller och stärkt samarbete kring stadsutveckling och mötesplatser.

Syftet med förslagen här nedan är att de ska utgöra ett underlag för ett än mer inkluderande, hållbart och flexibelt stödsystem som vidgar möjligheterna för föreningar, professionella kulturutövare och kommunens invånare att delta i och bidra till Huddinges kulturliv och samhällsutveckling.

Utveckla befintliga kulturstöd och samverkansavtal

Huddinge kommuns föreningsbidrag inom kulturområdet bygger på ett tydligt och transparent regelverk som säkerställer rättssäker bedömning, demokratisk struktur och öppenhet i föreningslivet. Detta främjar inkludering och att resurser används lokalt samt motverkar godtycke.

Särskilt prioriterade är barn- och ungdomsverksamheter, där trygghet och socialt ansvar garanteras exempelvis genom krav på drog- och alkoholfri miljö samt utdrag ur belastningsregister för ledare. Systemet stärker förtroendet genom lokal förankring, återslagrapportering samt uteslutning av organisationer med skulder eller juridiska oegentligheter.

I utvecklingssyfte föreslås följande åtgärder:

- **Inrätta samlingslokalsstöd**

Det är viktigt och motiverat att inrätta ett kommunalt stöd till samlingslokaler, eftersom de utgör naven för föreningsliv, kulturliv, folkbildning och mötesplatser i lokalsamhället.

Samlingslokaler bidrar till demokrati, delaktighet och trygghet för invånare i alla åldrar och skapar arenor för gemenskap, debatt och kulturaktiviteter – särskilt i områden där offentliga mötesplatser saknas eller bland grupper riskerar att hamna utanför.

Utformningen av ett nytt stöd till samlingslokaler måste samordnas med och ta hänsyn till övriga befintliga bidrag såsom bidraget för lokaler till öppen kulturverksamhet och verksamhetsbidrag.

Utformning:

- Stöd ska vara öppet för samlingslokaler som drivs av föreningar, stiftelser, ekonomiska föreningar eller andra idéburna organisationer, med brett allmännyttigt syfte.
- Bidragen kan utgöra investeringsstöd (renovering, tillgänglighetsanpassning), driftstöd (hyra, uppvärmning, underhåll) eller särskilda områdes-/landsbygdssatsningar.
- Ansökningsprocessen ska vara tydlig och reglerna ange vilka kostnader som ersätts med lika villkor för olika aktörer.
- Krav ska ställas på öppenhet, tillgänglighet för funktionsnedsatta, och att lokalen verkligen är tillgänglig för breda och prioriterade grupper.
- Uppföljning och redovisning ska säkerställa att bidragen används i enlighet med sitt syfte för att främja långsiktig demokratisk och kulturell utveckling.

- **Möjlig finjustering av befintliga stöd**

Genom att se över och justera nuvarande villkor och processer är målet att stimulera fler och mer olika former av kulturaktiviteter, samtidigt som man bibehåller rättssäkerhet och ett brett kulturutbud inom kommunen. Fokus på enklare processer, bättre information och ökade möjligheter för mindre och nystartade aktörer och spontana initiativ.

- *Ansökningsprocesser:* Förenkla och anpassa administrationen både utifrån aktörstyp och storlek på projekt. Små, tillfälliga förenings-

initiativ ska ha lättare att ansöka och mindre krav på formaliteter.

- *Mikrobidrag och spontana projekt*: Stimulera mindre, kortvariga eller experimentella initiativ, särskilt för barn och unga, genom smidiga ansökningsmöjligheter och lägre trösklar.

- *Stödfunktioner*: Utveckla mentorskap, rådgivning och tydligare vägledning särskilt för nybörjaraktörer och unga arrangörer, så att fler får stöd att genomföra verksamhet och arrangemang.

- *Informationsinsatser*: Kommunicera tydligare kring vilka kostnader som ersätts, skapa digitala guider och förenklade mallar där det är möjligt.

- *Flexibilitet i kostnadsbidrag*: Anpassa verksamhets- och lokalkostnadsbidrag så att både små och nystartade föreningar, samt projekt av tillfällig karaktär, får bättre stöd.

- *Kvalitativ utvärdering*: Komplettera utvärdering av kulturstöden med fler kvalitativa metoder, för att synliggöra effekterna på inkludering och utveckling inom kulturlivet.

Samverkansavtalen

Huddinges samverkansavtal är juridiskt bindande civilrättsliga avtal som långsiktigt stödjer kulturföreningar i kommunens fastigheter, och bygger på kommunal avtalssamverkan. Avtalen främjar lokalt engagemang och kulturutveckling, men innebär vissa juridiska risker kring likställighet, upphandlingsplikt och ansvarsfördelning. De innehåller viktiga juridiska komponenter som reglerar ansvarsförsäkring, överlåtelse, uppsägningstid och årlig uppföljning, vilket bidrar till ordning och långsiktighet.

I utvecklingssyfte föreslås följande åtgärder:

- **Formulera tydligt syfte och kriterier för samverkansavtal**

Det skulle behöva tydliggöras varför, när och hur Huddinge kommun ska ingå samverkansavtal.

Huddinge kommun ska använda samverkansavtal för att skapa långsiktiga partnerskap med föreningar som på ett ansvarsfullt sätt bidrar till ett tillgängligt, inkluderande och innovativt kulturliv i kommunala fastigheter – med invånarnas delaktighet och kulturens utveckling som gemensamt mål.

Samverkansavtal med utvalda föreningar i kommunala fastigheter möjliggör ett öppet och mångsidigt kulturliv som aktivt riktas till kommunens invånare – särskilt barn, unga och äldre – samtidigt som resurser från kommunen används effektivt och målmedvetet.

Syftet med samverkansavtal är att säkerställa att kommunala lokaler används för öppen kulturverksamhet och offentlig programverksamhet, där verksamheten ska vara tillgänglig och relevant för invånare i alla åldrar, med särskilt fokus på barn, unga och äldre. Det handlar om att föreningar med stark lokal förankring får långsiktiga och stabila förutsättningar att skapa ett levande kulturliv med stöd av kommunen.

Samverkansavtal bör tecknas med föreningar som uppfyller dessa kriterier:

- har kapacitet och kompetens att bedriva regelbunden, öppen kulturverksamhet med publikt tillträde i kommunalt ägda fastigheter,
- är ideella och icke-vinstdrivande,
- kan visa att deras verksamhet stärker det lokala kulturlivet och är förenligt med kommunens kulturpolitiska mål,
- prioriterar program och aktiviteter som riktar sig till barn, unga, äldre eller andra prioriterade grupper.

- **Utveckla samverkansavtalen**

Samverkansavtalen mellan Huddinge kommun och föreningar har en solid juridisk grund men behöver utvecklas för ökad tydlighet och kapacitet vid förändringar eller tvister. Framför allt bör ansvarsfördelning kring underhåll, säkerhet och skador i lokalen specificeras tydligare. Principer kring uppsägning och hävning bör omfatta fler typer av avtalsbrott och införa en process för formell varning vid brister. Lokalanvändningen behöver kompletteras med tydliga principer för samarrangemang och tillfälliga uthyrningar samt vilka aktiviteter som kräver särskilt godkännande.

Ekonomisk rapportering bör preciseras och kommunen garanteras löpande insyn samt möjlighet till revision. Ansvar för dataskydd och personuppgiftshantering måste skrivas in, liksom en tydlig tvistlösningsklausul. Informationsrutiner, krishantering och sanktioner vid avtalsbrott behöver konkretiseras, och avtalet bör även inkludera miljö- och hållbarhetskrav. Se även sid 18–19.

Dessa tillägg ger ett starkare, mer framtidssäkert avtal som skyddar både kommunen och föreningarna mot oklarheter och risker.

- **Skriv långsiktiga avtal**

Huddinge kommun bör skriva 3-åriga samverkansavtal. Fleråriga samverkansavtal ger ökad trygghet, långsiktighet och stabilitet för både förening och kommun. Längre avtal gör det möjligt för föreningar att planera strategiskt, attrahera extern finansiering och rekrytera personal, samtidigt som kommunen får ett kontinuerligt kulturutbud och kan minska den administrativa bördan. Fleråriga avtal är också mer attraktiva för externa samarbetspartners tack vare ökad säkerhet för investering och utveckling.

För att kunna anpassa sig vid politiska eller ekonomiska förändringar bör fleråriga avtal alltid inkludera tydliga uppsägnings-, omförhandlings- och force majeure-klausuler, samt möjligheter till årliga uppföljningar och revision. På så vis balanseras stabilitet och handlingsutrymme, så att avtalet kan justeras vid förändrade behov eller osäkerheter.

Nämnden bör årligen informeras om gällande samverkansavtal.

Stödja fler professionella kulturaktörer

Huddinge kommun stödjer i dagsläget endast kulturverksamheter som drivs av föreningar, vilket innebär att professionella aktörer organiserade som bolag eller stiftelser inte omfattas. Kommuner kan ge stöd även till aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser, men det finns juridiska och praktiska begränsningar beroende på verksamhetens karaktär och syfte.

För att stödet ska vara rättssäkert och effektivt, krävs att kommunen tillämpar relevanta juridiska principer och regelverk med högt ställda krav på transparens, opartiskhet och effektiv styrning, både nationellt och kommunalt.

I utvecklingssyfte föreslås följande åtgärder:

- **Inrätta nya stödformer**

För att Huddinge ska ta steget mot ett mer professionellt och breddat stödsystem, anpassat för hela kulturlivets moderna organisationsformer och behov föreslås att två nya stödformer inrättas.

1. **Projekt- och etableringsstöd för professionella kulturverksamheter**

Det nya stödet skulle möjliggöra nyskapande, tidsbegränsade kulturprojekt samt att ge särskilt stöd vid uppstart och etablering av nya aktörer inom kulturlivet, oavsett bolagsform. Det uttalade syftet är att underlätta för nya, professionella kulturaktörer att etablera sig i kommunen och nå nya målgrupper.

Kriterier:

- Stödet är öppet för juridiska personer såsom aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar och ideella föreningar, som driver icke-vinstdrivande och allmännyttig professionell kulturverksamhet.
- Projektet eller etableringen måste ha tydlig förankring i Huddinge kommun med lokal närvaro och aktiviteter för kommuninvånare.
- Ansökan ska visa på nyskapande, inkluderande och publikt tillgänglig verksamhet med särskild potential för förnyelse och utveckling.
- Projekt-/etableringsstöd kan sökas oavsett om organisationen har lång eller kort historik.
- Extra prioritet ges till nyetablerade aktörer och projekt som bidrar till ökad mångfald, innovativa metoder eller samarbetsformer.
- Redovisningskrav: projektplan, budget, återrapportering av genomförande och effekter.

Skillnad mot befintliga stöd:

Kan sökas av bolag och stiftelser (inte bara föreningar), inkluderar både startbidrag och projekt för etablering samt ställer högre krav på innovation och förnyelse än de ordinarie föreningsstöden.

2. **Verksamhetsstöd för etablerade professionella kulturaktörer**

Stödet skulle säkerställa den långsiktiga driften av professionella, publika kulturverksamheter som har stor betydelse för kulturlivet i Huddinge

och visar kontinuitet, kvalitet och lokal förankring. Stödet bör kunna vara 1-, 2- eller 3-årigt.

Kriterier:

- Stödet är öppet för juridiska personer såsom aktiebolag utan vinstutdelning, ekonomiska föreningar, stiftelser och ideella föreningar med professionell och allmännyttig verksamhet.
- Verksamheten ska ha varit etablerad minst två verksamhetsår och kunna visa dokumenterad publik verksamhet.
- Sökande ska kunna uppvisa genomgående god kvalitet, bredd i publikarbete och öppenhet, samt bidra till det lokala kulturlivets utveckling och långsiktighet genom att tillföra något till det nuvarande utbudet i kommunen.
- Verksamhetsstöd ges för drift, personal och kontinuerliga program, inte till engångs-evenemang eller projekt.
- Ansökan ska innehålla verksamhetsplan, budget, årsredovisning och beskrivning av hur verksamheten bidrar till kommunens kulturpolitiska mål.
- Redovisningskrav: årsvis återrapportering, publikstatistik, kvalitativ och ekonomisk uppföljning.

Skiltnad mot befintliga stöd:

Riktat sig till stabila, professionella aktörer oavsett associationsform och fokuserar på verksamhetens långsiktiga betydelse, krav på professionalism och öppen publik verksamhet snarare än enbart föreningsform.

Förslagsvis övergår Teater Slåva från det nuvarande samverkansavtalet till att söka verksamhetsstöd till professionella kulturverksamheter.

Kultur som drivande utvecklingsfaktor

Huddinge står inför både stora möjligheter och utmaningar i arbetet med att forma trygga, attraktiva och levande stadsdelar – inte minst i Flemingsberg och Kungens kurva där befolkningen ska växa och nya stadsmiljöer skapas. Tidigare erfarenheter visar att samverkan mellan kommunen, fastighetsägare och civilsamhälle är avgörande för att möta lokalsamhällets behov och potential på ett långsiktigt och hållbart sätt.

I utvecklingssyfte föreslås följande åtgärd:

• Fortsätt stimulera stärkt samverkan

Genom att ge kulturen en än tydligare roll i samverkansmodeller och stadsutvecklingsprocesser kan Huddinge skapa fler mötesplatser, stärka social sammanhållning och ge plats åt kreativ utveckling, vilket bidrar både till trygghet och framtidstro. De föreslagna insatserna beträffande dialog och samverkan syftar därför till att göra kultur till en än mer drivande kraft för integrationsarbete, identitetsbyggande och ekonomisk utveckling i växande kommuner.

Huddinge kommuns platsutvecklingsorganisation är en viktig kommunövergripande strategisk samverkansplattform för flera förvaltningar och kommunala bolag. Gruppens främsta uppdrag är att samordna planering, gestaltning och genomförande av insatser som stärker Huddinges identitet och attraktivitet som växande kommun.

Genom att vidareutveckla mötesformer, tvärsektoriella arbetsgrupper och nya samarbetsplattformar, kan kommunen stimulera bredare kultursatsningar och stärkta samarbeten mellan offentliga aktörer, föreningsliv och privata initiativ.

Existerande forum som platsutvecklingsgruppen, trygghetssamverkan och kulturforum kan med fördel användas för att skapa strategiska allianser mellan kultur, näringsliv (exempelvis fastighetsägare, evenemangsbransch, startups), civilsamhället och utbildning.

En mer kulturintegrerad stadsutveckling innebär också att utvecklingsinsatser i offentlig miljö – som platser, parker, stadsdelar och entréer – tidigt planeras utifrån kulturens roll för gemenskap, identitet och trivsel.

Slutreflektion

Kultursatsning är en möjlighet

Som Stockholmsregionens största kranskommun har Huddinge en unik möjlighet att bli en verklig möjliggörare för såväl befintliga som nya kreativa talanger.

Huddinge kommun har de senaste åren utvecklat och satsat på kulturen genom att ta fram en ny kulturplan med fokus på ökad tillgänglighet, fler kulturaktiviteter och ett mer stadsmässigt utbud. Kommunen har satsat på Kulturskolan, utökat samarbeten med föreningsliv, lyft konst i offentlig miljö samt prioriterat unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Särskilda satsningar har gjorts i områden med socioekonomiska utmaningar. Kulturinsatserna har breddats för att nå fler målgrupper och stärka Huddinges kulturella infrastruktur. Genom organisationen för platsutveckling har också kulturens plats i stadsbyggnadsfrågorna tydliggjorts.

Genom att fortsätta utveckla en strategisk och framtidsinriktad kultursatsning kan kommunen skapa en miljö där nyskapande verksamheter och kreatörer inte bara växer fram ur det lokala engagemanget – utan också lockas hit från andra håll. Det handlar om att Huddinge aktivt ser och tar tillvara på potential, både hos egna invånare och hos talanger och kulturentreprenörer som söker en plats att utvecklas på.

Kranskommunerna i Stockholms län visar tydligt att kulturen, som strategiskt verktyg för stadsutveckling, knyter samman social, ekonomisk och estetisk hållbarhet. Kommunens roll som möjliggörare innebär att skapa förutsättningar för konst, kulturarv, mötesplatser och medskapande processer – med resultatet att Huddinge upplevs som attraktivt att bo, arbeta och investera i.

När kulturen får ta plats skapas fler öppna arenor för skapande, utbildning och evenemang, vilket ger både barn och vuxna nya möjligheter och stärker Huddinges förmåga att attrahera kreatörer, företag och investerare. Ett rikt kulturliv och fler nyskapande satsningar breddar program och samverkan – kommunen kan då bli en motor för vitalitet, innovation och framtidsmöjligheter för både nuvarande och framtida invånare.

Genom stärkta resurser och en medveten strategi för att stärka Huddinge som möjliggörare, har kommunen chansen att etablera sig som en ledande plats för kreativ utveckling, långsiktig samhällsnytta och attraktivitet även i ett regionalt och nationellt perspektiv. Förutsättningen är att man systematiskt söker och värdesätter såväl lokala initiativ som nytillkomna talanger och kreativa aktörer.

Bilaga:

Sökbara bidrag inom kulturområdet – utförlig beskrivning

Bidrag till barn- och ungdomsverksamhet:

Tre olika bidrag finns tillgängliga för att på olika sätt öka barn och ungas delaktighet i kulturaktiviteter.

- *Utvecklingsbidrag*

Utvecklingsbidrag kan sökas för att starta nya eller utveckla befintliga verksamheter och ska möjliggöra för fler barn och unga att bli mer fysiskt aktiva och aktiva i föreningslivet. Bidraget kan sökas av idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet.

Syftet med utvecklingsbidraget är att främja föreningar att starta nya eller utveckla befintliga verksamheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett mer integrerat, jämlikt och jämställt föreningsliv. Bidraget syftar vidare till att möjliggöra för fler barn och unga att bli mer fysiskt aktiva och aktiva i föreningslivet, till exempel genom att öka deltagandet av för föreningen underrepresenterade grupper. Detta kan kräva extra resurser i form av ledare, särskild utrustning/material, fortbildning eller marknadsföring. Ansökan kan göras fyra gånger per år.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- barn och unga med funktionsnedsättning, inklusive parasportutövare,
- barn och unga som inte är föreningsaktiva, särskilt prioriterade är flickor 12–20 år,
- ledarutbildning,
- övriga insatser som stärker kompetensen inom föreningen.

2024 gick stöd till:

- *Encantos Del Folclor*
- *Stockholm Athletic Fotbollsförening*

- *Lovbidrag*

Lovbidrag kan sökas för att anordna aktiviteter som välkomnar barn och unga att delta i föreningslivet samt ge möjligheter till nya prova

på-aktiviteter under skollov för barn och unga. Lovaktiviteterna ska vara avgiftsfria, riktade till samt öppna för alla barn och unga boende i Huddinge. Föreningen får inte ställa krav på förkunskaper hos de som deltar. Medlemsavgift får inte tas ut av deltagarna. Det går inte att få aktivitetsbidrag för aktiviteter som beviljats lovbidrag.

Bidraget kan ansökas av idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Med skollov avses sommar-, höst-, jul-, sport- och påsklov samt särskilda högtidsdagar. Ansökan kan göras fyra gånger per år.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- verksamhet som riktar kulturaktiviteter till barn och unga som saknar erfarenhet av kulturutövande,
- verksamhet i geografiska områden med få föreningsaktiviteter.

2024 gick stöd till:

- *Gladö kvarn Kultur-, Idrotts- och Fritidsförening*
- *Teater Slåva*

- *Aktivitetsbidrag*

Aktivitetsbidrag beviljas med ett visst belopp för varje medlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst. Bidragsberättigade åldrar: från 7 år till och med 20 år. För personer med funktionsnedsättning gäller bidragsberättigade åldrar från 7 år utan övre åldersgräns. Bidraget kan ansökas av idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet.

Aktivitetsbidraget avser att stimulera föreningar att rekrytera och behålla aktiva medlemmar som kontinuerligt och regelbundet erbjuds möjlighet att utöva verksamhet i föreningens regi. Bidraget syftar till att stödja gruppverksamhet genom att bidra till viss del av föreningens kostnader för aktiviteter, ledarutbildning, läger, administration och materiel med mera.

Särskilda villkor: Föreningen ska föregående år ha haft minst 10 medlemmar i bidragsberättigad ålder, varav majoriteten ska vara folkbokförd i Huddinge kommun.

Aktivitetsbidrag beviljas med ett visst belopp för varje medlem som deltar i en bidragsberättigad sammankomst. Bidragsbelopp per medlem justeras av kultur- och fritidsnämnden. Aktivitetsbidraget ska tillfalla den sökande föreningens barn- och ungdomsverksamhet. Aktivitetsbidrag söks i efterhand två gånger per år.

2024 gick stöd till:

- *Move Huddinge*

Bidrag till publika arrangemang:

För att bidra till ett rikare utbud av arrangemang för Huddinges invånare finns stöd till publika arrangemang.

- *Arrangemangsbidrag*

Bidrag till arrangemang kan sökas för publika tillställningar för offentliga arrangemang i Huddinge. Det kan till exempel vara kultur-, idrotts- eller traditionsbundna arrangemang, såsom valborgs- och midsommarfirande. Bidraget kan sökas av pensionärsföreningar, idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar.

Syftet med bidraget är att möjliggöra publika och ideellt inriktade tillställningar för att bidra till ett mångfacetterat kultur-, fritids- och idrottsutbud riktat till kommunens invånare och besökare. Bidraget är även till för att möjliggöra för föreningar, organiserade nätverk och privatpersoner att genomföra såväl lokala, regionala, nationella som internationella offentliga arrangemang i Huddinge kommun.

Med offentliga arrangemang avses att allmänheten har tillträde och har informerats om tillställningen.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- Arrangemang i geografiska områden med få arrangemang.
- Nya arrangemang som inte redan erbjuds i Huddinge.

Villkor: Arrangemanget ska äga rum i Huddinge kommun. Bidrag kan enbart beviljas för

kommande arrangemang. Arrangören ansvarar för att arrangemangen är säkra och att nödvändiga tillstånd finns. Privatpersoner, folkbokförda i Huddinge kommun och minst 20 år, samt organiserade nätverk kan ansöka om bidrag upp till högst 10 000 kronor.

Privatpersoner eller företrädare för organiserade nätverk behöver skriftligen intyga att arrangemanget inte strider mot grundläggande demokratiska principer samt att beviljade medel används enligt ansökan. Vid regelbrott står ansökande som återbetalningsskyldig och frantas rätten att ansöka om framtida bidrag under en avgränsad tid. Ansökan kan göras fyra gånger per år.

2024 gick stöd till:

- *ABF Huddinge*
- *Bygdegårdsföreningen Stortorpsparken*
- *Expose Dance & Music Ensemble*
- *Flemingsberg-Glömsta Socialdemokratiska förening*
- *Föreningen Huddinge kulturhus*
- *Gladö kvarn Kultur-, Idrotts- och Fritidsförening*
- *Hembygdsföreningen Amarillis*
- *Huddinge Estradpoesi*
- *Huddinge Konstnärsklubb*
- *Huddinge Riksteaterförening*
- *Indisk Klassisk & Folkdansförening Rasa*
- *Kulturföreningen Lyktan*
- *Källbrinksorkestern*
- *PRO Skogås*
- *SPF seniorerna Huddinge*
- *Teater Slåva*
- *Vårby-Fittja Hembygdsförening*

Bidrag för personer med funktionsnedsättning:

För att ge personer med funktionsnedsättningar likvärdiga möjligheter till en aktiv fritid finns ett bidrag att söka.

- *Bidrag till fritidsaktiviteter för person med funktionsnedsättning*

Bidrag kan sökas för att genomföra fritidsaktiviteter för målgruppen. Syftet med bidraget är att ge personer med intellektuella och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar likvärdiga möjligheter till en aktiv fritid.

Bidraget kan sökas av pensionärsföreningar, idrottsföreningar, kulturföreningar och fritidsföreningar och gå till merkostnader till exempel extra ledare eller material som möjliggör att målgruppen har likvärdiga möjligheter till en aktiv fritid. Bidraget kan sökas av föreningar verksamma i Huddinge som har eller vill starta fritidsverksamhet för målgruppen.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- Insatser för att nå nya deltagare i kommun-
delar med få riktade aktiviteter.
- Aktiviteter i samverkan med kommunala
fritidsverksamheter och/eller andra föreningar
i lokalsamhället.
- Insatser som syftar till att målgruppen
kandiderar till förtroendeuppdrag eller vill
bli mer aktiva medlemmar, styrelseledamöter
och/eller själva arrangerar verksamhet.

Ansökan kan göras fyra gånger per år.

2024 gick stöd till:

- *Attention Huddinge-Botkyrka Lokalförening*

Verksamhetsbidrag

Kommunen har ett sökbart verksamhetsbidrag för kulturföreningar. Observera att en del av nämndens budget för verksamhetsbidrag är avsatt för ersättning enligt de samverkansavtal som är tecknade med nämnden.

- *Verksamhetsbidrag till kulturföreningar*

Syftet med bidraget är att främja ett allsidigt och varierat kulturutbud för kommunens invånare. En bredd av kulturföreningar är positiv för kommunens alla invånare. Bidraget ska möjliggöra för Huddinge kommuns föreningar att erbjuda kommuninvånarna tillgång till konst och kultur. Verksamhetsbidraget är avsett att ersätta en del av föreningens kostnader, till exempel för arvoden, specialutrustning och löpande kulturverksamhet. Administrativa kostnader får ej överstiga 15% av beviljat bidrag.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- Kulturaktiviteter riktade till barn och unga
som saknar erfarenhet av kulturutövande.
- Verksamhet i geografiska områden med få
föreningsaktiviteter inom kulturområdet.
- Verksamheter som bidrar till ett mång-
facetterat kulturliv.

Ansökan görs årligen, senast den 1 december inför nytt verksamhetsår.

2024 gick stöd till:

- *Bygdegårdsföreningen Stortorpsparken*
- *Expose Dance & Music Ensemble*
- *Föreningen Huddinge kulturhus*
- *Huddinge Hembygdsförening*
- *Huddinge Jazzförening*
- *Huddinge Konstnärsklubb*
- *Kulturföreningen Lyktan*
- *Litografklubbens Arkiv*
- *Segeltorps Kulturförening*
- *Teater Sláva*
- *Vårby-Fittja Hembygdsförening*
- *Ögla Kulturförening*

Bidrag till lokalkostnader:

För kulturföreningar finns nedanstående typ av lokalkostnadsbidrag att söka. Det syftar till att främja en jämnare spridning av föreningslivet inom kultur- och fritidsområdet mellan kommun-
delarna. För andra föreningar finns ytterligare stöd gällande olika typer av lokalkostnader.

- *Bidrag till lokaler för öppen kulturverksamhet*

Bidrag kan sökas av kulturföreningar som har hyreskostnader för hyrd lokal i Huddinge kommun. Bidraget beviljas med upp till 65% av skälighetskostnad, dock högst 60 000 kr per år. Syftet är att delvis täcka kostnader för egen eller hyrd lokal som används i öppen kulturverksamhet för allmänheten.

Särskilda prioriterade bedömningskriterier:

- Verksamhetslokaler med kulturaktiviteter
för barn och unga som saknar erfarenhet
av kulturutövande.
- Lokaler i geografiska områden med få aktiva
kulturföreningar.
- Effektivt nyttjande av lokal/anläggning med
eventuellt samnyttjande.

Villkor:

- Bidrag beviljas bara till lokaler i Huddinge
som till största delen används i öppen
kulturverksamhet.
- Öppna evenemang får vara entrébelagda.
- Bidraget kan beviljas registrerade föreningar
med hyresavtal på minst ett år.

- Kan bekosta kallhyra, värme- och elkostnader samt arrende.
- Kan sökas för 1+1 år för kontinuitet i föreningens verksamhet.

Förening som erhåller bidrag ska, när så är möjligt, upplåta sin lokal/del av lokal för samnyttjande till annan part under tider då den egna verksamheten inte bedrivs. Uthyrning får inte vara vinstdrivande. Lokalen får inte upplåtas

till sammanslutning eller enskild som bedriver främlingsfientlig och/eller odemokratisk verksamhet.

2024 gick stöd till:

- Hembygdsföreningen Amarillis
- Huddinge Hembygdsförening
- Konstföreningen Bellis
- Kulturföreningen Lyktan

Bilaga:

Olika typer av avtalsformer

Skillnaden mellan samverkansavtal och hyres- eller nyttjanderättsavtal ligger främst i syfte, rättslig grund och ansvarsfördelning. De kan i praktiken överlappa varandra i kultursektorn, men de fyller skilda juridiska och ekonomiska funktioner.

Samverkansavtal

Ett samverkansavtal reglerar ett gemensamt uppdrag eller mål mellan parter – ofta mellan en kommun och en förening eller aktör inom civilsamhället. Avtalet bygger på 9 kap. 37 § kommunallagen, som tillåter kommuner att samverka inom ramen för sina befogenheter utan att behöva genomföra en upphandling. Målet är gemensamt och båda parter bidrar till verksamheten – kommunen med lokaler, resurser eller kompetens och föreningen med personal, program eller drift.

Ett samverkansavtal:

- syftar till att nå gemensamma samhällsmål, till exempel kulturutveckling eller social delaktighet
- kan innehålla ekonomisk kompensation, men endast som kostnadstäckning
- innebär delat ansvar för verksamheten och ingen ensidig nyttjanderätt till lokalen
- betraktas som ett civilrättsligt avtal med fokus på samarbete snarare än lokalupplåtelse
- I kultursektorn används dessa avtal till exempel när en förening driver ett kulturhus eller scenverksamhet i samverkan med kommunen – ofta med gemensamma styrdokument och måluppföljning.

Hyresavtal

Ett hyresavtal regleras i jordabalken¹⁹ och ger hyresgästen exklusiv rätt att nyttja en lokal mot

ersättning. Det är ett rent ekonomiskt avtalsförhållande utan krav på gemensamt verksamhetsmål. Kommunen agerar här som hyresvärd och föreningen som hyresgäst.

Kännetecken:

- upplåtelse av lokal mot hyra (kontrakterad ersättning)
- hyresgästen har ensam dispositionsrätt inom lokalens ram
- ansvarsfördelning för underhåll och drift styrs av kontraktet och lagstiftningen
- förhållandet baseras på nyttjanderätt, inte samverkan
- Hyresavtal används ofta när kommunen upplåter lokaler till kultur- eller fritidsföreningar utan krav på gemensamt programarbete. En förening som hyr en replokal eller ateljé av kommunen är exempel på detta.

Nyttjanderättsavtal

Ett nyttjanderättsavtal är en övergripande kategori där hyra, arrende och servitut ingår. Det innebär att någon ges rätt att nyttja en fastighet eller del av fastighet som ägs av någon annan, oftast mot någon form av ersättning.

För kulturverksamheter kan nyttjanderättsavtal användas vid:

- tillfällig upplåtelse av kulturhus eller parkmark vid evenemang
- lokaler där föreningen endast disponerar delar av utrymmen under särskilda tider
- samlokaliserade verksamheter där ägaren är kommunen men nyttjaren ansvarar för en viss funktion.

¹⁹ Kap. 12